

Δ Α Φ Ν Η

Περιοδική έκδοση, προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε. Έτος 3ο Φύλλο 6ο Ιούνιος 2001

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΔΗΜ. ΠΑΛΑΒΙΔΗ

ΔΑΦΝΗ

Περιοδική έκδοση, προσφορά
αγάπης στον τόπο που μας
γέννησε.

*

Ιδιοκτησία:

«Περιοδικό Δάφνη»

Αστική Μη Κερδοσκοπική
Εταιρία.

*

Υπεύθυνος έκδοσης, σύνταξη,
σελιδοποίηση, εκτύπωση και
επικοινωνία,

Βαγγέλης Ρουφάκης

Δαφνώνας, Χίος 82100

Τηλέφωνο: (0271) 78-353

Κινητό: 0945 871187

*

Http://www.dafninet.gr

E-mail:

info@dafninet.gr

vroufak@otenet.gr

*

ISSN: 1108-9016

*

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη
τους φίλους και τους χορηγούς
της Δάφνης, σ' όλο τον κόσμο.

Γραφτείτε σήμερα

Μέλη, Φίλοι, ή Χορηγοί

στη «Δάφνη»

*

Εξώφυλλο:

Κωνσταντινούπολη

Ο Ναός της Του Θεού Σοφίας

Φωτογραφία Δημ. Παλαβίδη

*

Οπισθόφυλλο:

Κωνσταντινούπολη

Ο Βόσπορος

Η φωτογράφιση έγινε από το
ύψωμα του Μεγάλου Ρεύματος.

Στο βάθος δεξιά φαίνεται η
γέφυρα και αριστερά το χωριό

Χρυσοκέραμο.

Φωτογραφία Δημ. Παλαβίδη

*

Το Λιβάδι

(Βραβείο 19ου διεθνούς διαγωνισμού
Lettere e Arti di A.S.L.A. ITALIA)

Σ' ένα λιβάδι αφέθηκα
να σιγοπερπατήσω
μυριάδες οι μοσχοβολιές
αμέτρητες οι πίκρες,
χαμογελούν οι ασφοδελοί,
κεντρίζουν οι τσουκνίδες,
οι βάτοι ξεσαρκώνουνε
και οι μαργαρίτες παίζουν.

Σ' ένα λιβάδι αφέθηκα
να σιγοπερπατήσω
τραγούδια, γέλια και χαρές
και πέτρες και χαλίκια
γιορτάζουν τα κυκλάμινα,
καρφώνουνε τ' αγκίλια,
παγίδες ο περίπατος
ανάμεσα στα σχοίνα.

Σ' ένα λιβάδι αφέθηκα
να σιγοπερπατήσω,
ματώνω με τ' αγκάθια του,
μα ζω με στέρφα ελπίδα
να μαλακώσω τις πληγές
μ' αγιόκλημα και κρίνα
μ' αγέρι της βελανιδιάς,
της κουμαριάς, του πεύκου.

Πόπη Χαλκιά-Στεφάνου

Μέλη, Φίλοι, Χορηγοί και Υπεύθυνοι Φορείς

Το έκτο φύλλο του Περιοδικού μας φτάνει στους αναγνώστες μας και η ικανοποίησή μας είναι μεγάλη.

Στην τελευταία φάση πριν το τυπογραφείο βρίσκεται και το πρώτο βιβλίο έκδοσης της «Δάφνης» «Λωλόδεντρα» λαογραφικού περιεχομένου της Χιώτισσας (Δαφνούσαινας την καταγωγή) χειρουργού-οφθαλμίατρου, διδάκτορα της ιστορίας της ιατρικής και συγγραφέα Σεβαστής Χαβιάρα-Καραχάλιου.

Θα ακολουθήσουν κι άλλες εκδόσεις συγγραφέων και ποιητών του Νησιού μας.

Οι ιστοσελίδες της «Δάφνης» www.dafninet.gr βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο (σχεδόν έτοιμες) και γρήγορα θα μπορείτε όχι μόνο να διαβάσετε το περιοδικό μας στο Internet, να βρίσκετε θέματα που αφορούν τη Χίο, τον Πολιτισμό, Χιώτικες εκδόσεις, Μουσεία, Μνημεία, Φωτογραφίες, αλλά και Χιώτικους Συλλόγους της Ελλάδας και του εξωτερικού. Όλοι οι εν λόγω Σύλλογοι και Πολιτιστικοί Οργανισμοί καθώς και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που ενδιαφέρονται για την **δωρεάν προβολή** του έργου τους οι πρώτοι και της περιφέρειάς τους οι τελευταίοι, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν μαζί μας.

Οι εκδηλώσεις μας, που μέχρι τώρα είχαν μεγάλη επιτυχία, θα συνεχιστούν με ομιλίες και άλλα πολιτιστικά που οργανώνουμε μόνοι μας ή σε συνεργασία με άλλους φορείς.

Θα συνεργαστούμε και φέτος με την Ομηρική Ακαδημία και συζητούμε για μια σειρά εκδηλώσεων το καλοκαίρι.

Το Φθινόπωρο, η ομιλία της «Δάφνης» στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου, θα γίνει με ομιλητή που θα ανακοινωθεί εν καιρώ.

Όλα αυτά μέχρι σήμερα καταφέραμε να τα προσφέρουμε στον τόπο μας με ίδια έξοδα και με την ευγενική προσφορά κάποιων φίλων ή σε λιγότερες περιπτώσεις κάποιων οργανισμών, τους οποίους και από τις σελίδες του περιοδικού μας έχουμε ευχαριστήσει.

Τα έξοδα όμως της μη κερδοσκοπικής εταιρίας «Περιοδικό Δάφνη» έχουν αυξηθεί πολύ και είναι αδύνατο να καλυφθούν από έναν ή λίγους ανθρώπους. Μοναδικός μας στόχος είναι η προσφορά στον τόπο μας. Διαθέτουμε το χρόνο μας δωρεάν και χρήματα αρκετά μα δεν φτάνουν. Ο προϋπολογισμός μας είναι πολύ μεγάλος και χρειαζόμαστε βοήθεια. Αποφασίσαμε λοιπόν για να μπορέσουμε να

προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας δωρεάν και να συνεχίσουμε παράλληλα και απρόσκοπτα όλες μας τις δραστηριότητες, τα εξής:

1. Να γράψουμε **Μέλη** στη «Δάφνη» με κατώτερο συμβολικό ποσό εγγραφής τις 5.000 δραχμές ή τα 25 δολάρια για κατοίκους εξωτερικού το χρόνο. Τα μέλη θα παίρνουν στο σπίτι τους τα περιοδικά, τα βιβλία, τις προσκλήσεις εκδηλώσεων και ότι άλλο ενημερωτικό. Το όνομά τους θα γράφεται στις ιστοσελίδες μας.
2. Να γράψουμε **Φίλους** στη «Δάφνη» με κατώτερο ποσό εγγραφής τις 30.000 δραχμές ή τα 100 δολάρια για κατοίκους εξωτερικού το χρόνο. Οι φίλοι θα παίρνουν στο σπίτι τους όχι και τα μέλη, θα έχουν δικαίωμα δωρεάν εισόδου σε εκδηλώσεις που κοστίζουν ως και 5.000 δραχμές η μία και το δικαίωμα να μας κάνουν προτάσεις και εισηγήσεις που θα αξιολογούνται ανάλογα. Σαν ευχαριστήριο θα έχουν μια σελίδα προσωπική ή της επιχείρησής τους στο διαδίκτυο.
3. Να γράψουμε **Χορηγούς** στη «Δάφνη» με κατώτερο ποσό εγγραφής τις 50.000 δραχμές ή τα 180 δολάρια για κατοίκους εξωτερικού το χρόνο. Οι χορηγοί θα έχουν ότι και οι φίλοι, δικαίωμα δωρεάν εισόδου σε εκδηλώσεις με όποιο κόστος και εφ' όσον το επιθυμούν θα παίρνουν τις εκδόσεις μας και ότι άλλο εις διπλούν. Σαν ευχαριστήριο θα έχουν ως και τρεις σελίδες προσωπικές ή της επιχείρησής τους στο διαδίκτυο.
4. Να καλέσουμε τους **υπεύθυνους φορείς** του Νησιού μας και όχι μόνο, να μας ενισχύσουν οικονομικά αξιολογώντας το έργο μας και όχι ελπίζοντας σε «ανταλλάγματα» ή «του προφασίζεσθαι προφάσεις εν αμαρτίαις».

Θέλουμε να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συνεργάτες μας και σε όσους με κάθε τρόπο μας έχουν βοηθήσει μέχρι σήμερα. Με τη δική σας συμβολή το «Περιοδικό Δάφνη» όχι μόνο σαν περιοδικό μα σαν οργανισμός ευρύτερης πολιτιστικής δράσης, θα συνεχίσει και θα προσπαθήσει να επεκτείνει τις δραστηριότητές του, ώστε με τον τρόπο του να συμβάλλει ενεργότερα στα πολιτιστικά δρώμενα του Νησιού μας.

Κομμάτι του Πολιτισμού μας είναι η Ιστορία, η Παράδοση, η Τέχνη και η διάσωση αυτού που χάνεται και που κάποιοι διακαώς επιθυμούν να εξαφανίσουν. Εμείς δε θα τους κάνουμε τη χάρη. Θα αντισταθούμε.

Βαγγέλης Ρουφάκης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ-ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΔΗΜ. ΠΑΛΛΑΒΙΔΗ

Όταν οι Μεγαρείς πήραν το χρησμό για να κτίσουν την νέα αποικία τους στο μικρό χωριό κοντά στον πανέμορφο Βόσπορο και τον γραφικό Κεράτιο, δε μπορούσαν να φανταστούν ότι αυτή η μικρή πόλη θα γινόταν η τόσο

φ η μ ι σ μ έ ν η Βασιλεύουσα, ότι θα έπαιζε ένα πρωταγωνιστικό ρόλο σε κάθε τομέα στην ανθρωπότητα, ότι αυτό το μικρό και ασήμαντο χωριουδάκι με τους λιγιστούς κατοίκους θα ονομαζόταν Βασιλίδα των Πόλεων, ότι θα χρημάτιζε πρωτεύουσα στις δύο μεγαλύτερες αυτοκρατορίες και ότι θα γινόταν η γέφυρα που ενώνει την Ανατολή και την Δύση. Σ' αυτήν εδώ την Πόλη που από πολύ παλιά χιλιοτραγουδήθηκε κι ακόμη τραγουδιέται, άνθισε η τέχνη και μεγαλούργησε κάθε θ ε τ ι κ ή επιστήμη και τέχνη.

Αυτά τα καθαγιασμένα χώματα τα ποτισμένα με αίμα και ιδρώτα τόσων γενεών που κάθε σπιθαμή τους και μια ιστορία, ένας θρύλος, είναι πλημμυρισμένα με περικαλλείς Ναούς, Αγιάσματα, Μοναστήρια, σχολεία, Βυζαντινά τείχη και παλάτια.

Εδώ βρίσκεται ο Ναός της του Θεού Σοφίας, το σύμβολο της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού με

το πέρασμα τόσων αιώνων στέκεται εκεί επιβλητικός, υπερήφανος και προκαλεί το δέος σε κάθε επισκέπτη. Γι' αυτό και το 1965 που ο Ποντίφικας της Ρώμης επισκέφθηκε τον αείμνηστο Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Αθηνα-

γόρα έμεινε άφωνος μπρος στο κάλλος και το μεγαλείο του Ναού, μαγεύτηκε και με κ α τ ά ν υ ξ η , γονάτισε στον τόπο που ήταν η Ωραία Πύλη και προσευχήθηκε ζητώντας συγγνώμη από τον Θεό για τη καταστροφή που προκάλεσαν οι Σταυροφόροι το 1204 όταν κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη και λεηλάτησαν και την Αγία Σοφία.

Σ' αυτή την ιστορική Πόλη υπάρχει η Μεγάλη του Γένους Σχολή, το ένδοξο αυτό σχολείο που ιδρύθηκε αμέσως μετά την άλωση γιατί οι ηρωικοί κάτοικοι αυτής της

πόλης που σώθηκαν από το σπαθί των αλλόθρησκων θέλησαν να ιδρύσουν το σχολείο τους μέσα στα χαλάσματα, τα συντρίμια και τα αποκαΐδια της πατρίδας και της ψυχής τους. Το ίδρυσαν για την νέα γενιά, γι' αυτήν που θα έπρεπε να κρατήσει άσβεστη την φλόγα της ιστορίας, την γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα του Γένους μας.

Σ' αυτόν εδώ τον Άγιο Τόπο θαυματουργούν τα

Από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως

Αγιάσματα και τα Ιερά Προσκυνήματα της Ορθόδοξης λατρείας. Μεταξύ αυτών η Ζωοδόχος Πηγή (Βαλουκλιώτισσα) και η Αγία Βλαχέρνα είναι τα πιο ξακουστά και σεβάσμια. Το μεν πρώτο γνωστό για τον θρύλο με τα μισοτηγανισμένα ψάρια που βρίσκονται μέσα στο Αγίασμά του, το δε δεύτερο με το θαύμα της Παναγίας κατά των Αβάρων για το οποίο έχουν γραφτεί από τον Πατριάρχη Σέργιο οι Χαιρετισμοί της Θεοτόκου και το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια...» τα οποία και έχουν ψαλθεί για πρώτη φορά εδώ.

Πάνω από όλα αυτά το Οικουμενικό Πατριαρχείο μας. Αυτός ο Φάρος της Ορθοδοξίας που έμεινε ριζωμένος εκεί στην εστία του περίπου δύο χιλιετηρίδες αντιμετωπίζοντας κινδύνους, απειλές, διώξεις μα πάντα συνεχίζοντας ακάθεκτο το μεγάλο έργο της θρησκευτικής και ηθικής του αποστολής.

Στην Βασιλεύουσα ο εκάστοτε Οικουμενικός Πατριάρχης είναι ο θεματοφύλακας της Ορθοδοξίας, μετά δε την άλωση της Πόλης και ο Εθνάρχης του Γένους. Η εκλογή του είναι θέλημα Θεού και το χέρι Του Πανάγαθου τον ορίζει για να επωμισθεί τις ευθύνες της Ρωμοσύνης και να φέρει σε πέρας ένα μεγάλο έργο κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες, με αβέβαιο μέλλον. Παρ' όλη την πίεση που δέχεται καθημερινά, συναντά και την αχαριστία ορισμένων που αν και ευεργετήθηκαν από Αυτόν, Τον ποτίζουν το πικρόν ποτήριον της αχαριστίας.

Η Α. Θ. Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος

Στις Πατριαρχικές και Συνοδικές λειτουργίες αγέρωχος στον Θρόνο Του και με την ταπεινότητα που διακατέχει πάντοτε τους Πατριάρχες, χαμογελαστός, με τα μάτια δακρυσμένα κουβαλώντας στην ράχη του την πείρα και την πίκρα των αιώνων, πρόθυμος να παρηγορήσει με λόγια που πλημμυρίζουν αγάπη και σοφία όχι μόνον το ποίμνιό Του που από 300.000 έμεινε μόνον 2.000 μα και όλους εμάς

και να μας ευλογήσει :

Έτη πολλά ευλογημένα.

Εκεί στην Κωνσταντινούπολη στο Φανάρι, η ψυχή των ανθρώπων εξοπλίζεται όχι μόνο με μία άσβεστη ελπίδα για τη ζωή αλλά και με την απόφαση να μην υποταχθούν στις δυσκολίες, αντίθετα να αγωνισθούν με ηρωισμό και αυταπάρνηση ώσπου να ανατείλει μία καινούργια μέρα με λιγότερες περιπέτειες πιο υποφερτές. Στην άλλοτε κοιτίδα του πολιτισμού από τα έξι Γυμνάσια που λειτουργού-

σαν ως πριν δύο δεκαετίες (Η Μεγάλη του Γένους Σχολή, η Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης, το Ιωακείμειο Παρθεναγωγείο, το Ζάππειο Παρθεναγωγείο, το Ζωγράφειο Αρρεναγωγείο και το Κεντρικό Παρθεναγωγείο) λειτουργούν μόνο τα τέσσερα με λιγοστούς μαθητές και Τούρκους υποδιευθυντές. Και τι ειρωνεία...

Να σκεφθεί κανείς ότι άλλοτε οι διευθυντές μοίραζαν αριθμούς προτεραιότητας κατά

Ο Νάρθηκας του Ναού της Του Θεού Σοφίας

Από το εσωτερικό της Μεγάλης του Γένους Σχολής

Υπέρθυρο στη Μεγάλη του Γένους Σχολή

Η ΜΕΓΑΛΗ (Απόσπασμα)

...Ο θρυλικός ναός, η Αγία Σοφία, χωρίς από κόσμο και κόσμο είχε γεμίσει.

Ποτέ ως τώρα τόσο πλήθος δεν είχε συγκεντρώσει. Γινόταν λειτουργία και είναι η τελευταία, που έγινε σ' αυτή.

Οι συγγενείς του βασιλέως, οι τιτλούχοι της Αυλής, οι ευγενείς, οι άρχοντες, οι στρατιωτικοί αρχηγοί και οι πολεμιστές, όσοι δεν ήσαν στα τείχη, το άμαχο πλήθος, φτωχοί και πλούσιοι, να βρουν εκεί μια θέση έτρεξαν. Μόνο ο βασιλικός ο θρόνος ήταν ακόμη άδειος.

Η Εκκλησία την πλατεία της σκέπη

τη διάρκεια των εγγραφών. Από τα 43 δε δημοτικά που λειτουργούσαν, έμειναν μόνο 11. Οι αριθμοί απογοητεύουν για μία ακόμη φορά.

Το Πατριαρχείο μας, ο στυλοβάτης της Ελληνικής κοινότητας και μια χούφτα ομογενών που βρίσκονται εκεί μόνοι, απογοητευμένοι και κοινωνικά καταπιεσμένοι, στέλνουν το μήνυμα σε όλο τον Ελληνισμό! Όπως στο παρελθόν έτσι και στο μέλλον θα «φυλάσσουν Θερμοπίλες». Τα Ιερά και τα Όσια της φυλής μας, παρ' ότι βλέπουν αυτό το άφταστο κάλλος της φύσης, αυτή την έγχρωμη κοσμοπολίτισσα αρχόντισσα του Βοσπόρου, μονόχρωμη πόλη με απόντες όλους τους φίλους και συγγενείς με λιγοστά παιδιά σε κάθε σχολείο της και έναν παπά με έναν μόνο πιστό στις ταπεινές μα επιβλητικές Εκκλησίες της. θεωρούν ιερό τους καθήκον να διατηρήσουν την Ελληνική τους γλώσσα, τα τραγούδια, τις παραδόσεις τους, την πίστη τους στον Αληθινό Θεό και να κρατούν την φλόγα των κεριών τους πάντοτε αναμμένη ως σύμβολο της αιώνιας άσβεστης ελπίδας τους.

Ας επισκεφθούμε ως προσκυνητές τα Άγια αυτά χώματα και όχι σαν απλοί καταναλωτές των φθηνότερων προϊόντων.

Ας τους ακούσουμε όταν μας λένε:

«Εκεί που βρίσκεστε να προσεύχεστε για μας» κι ας εκπληρώσουμε αυτή τους την επιθυμία .

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ν. Α. Κοντόπουλος

άπλωσε, παρηγοριά και θάρρος να τους δώσει. Ανάμικτοι όλοι, χωρίς καμιά διάκριση κοινωνική, γονατιστοί, με μια καρδιά και μια ψυχή σαν ένας άνθρωπος, τη θερμή προσευχή τους ένωναν προς τον Παντοδύναμο για τη σωτηρία «της θεοφυλάκτου πόλεως».

-Σώσον, Κύριε, τον λαόν Σου!

Αργά αργά και με κατάνυξη πρόβαινε η λειτουργία. Ο Κωνσταντίνος κάποια στιγμή με ελάχιστους αξιωματούχους έφιππος έφθασε στο ναό μπροστά. Ο πολεμιστής θυμήθηκε του χριστιανού το χρέος.

Ο βασιλιάς των λίγων ανθρώπων να παρουσιασθεί στο βασιλέα όλου του κόσμου ερχόταν, την επιείκεια του να ζητήσει.

Κατέβηκε από το άλογό του και στο ναό από τις λεγόμενες βασιλικές πύλες μπήκε. Περνώντας την κεντρική διπλή σειρά των κιόνων έφθασε στο βασιλικό το θρόνο. Δεν κάθισε όμως, ούτε όρθιος στάθηκε. Γονάτισε και σιωπηλά τα χείλη του σε προσευχή σάλευαν. Γύρω σε όλο το ναό ολόθερμα τα δάκρυα των πιστών έτρεχαν και θερμές ανέβαιναν οι παρακλήσεις των.

Η Μεγάλη Εκκλησία ήταν γυμνή από τα πολύτιμα σκεύη της. Και τα αφιερώματα θυσιάστηκαν κι αυτά για τον αγώνα, σπαθιά κι ασπίδες και τόξα για να γίνουν. Μόνο τα φώτα από τους πολυελαίους, η λάμψη από τα πολύχρωμα μάρμαρα - λευκά, τριανταφυλλένια, κόκκινα, πράσινα, γαλάζια, σμαραγδένια- τα μάρμαρα χίλιων τόπων και χίλιων λατομείων, και τα χρυσογάλαζα ψηφιδωτά κάποια μεγαλοπρέπεια δίνουν και τις σιωπηλές εικόνες και τα θλιμμένα πρόσωπα των Χριστιανών φωτίζουν.

Και οί ψαλμωδίες του χορού και οι ευχές του κλήρου κατανυκτικά ανεβαίνουν του Παντοκράτορος το έλεος ζητώντας:

-Σώσον, Κύριε, τον λαόν Σου! . .

Κωνσταντινούπολη Μονή Χώρας

Ολύμπιοι Θεοί από το Ζάππειο Παρθενάγωγείο της Πόλης

Οι τρεις Ιεράρχες από τη Μεγάλη του Γένους Σχολή της Πόλης

Έξαφνα οι στεναγμοί παύουν και ο θόρυβος βουβαίνεται. Σε όλον τον απέραντο ναό άλλο τι δεν ακούγεται παρά η φωνή του λειτουργού :

- Μετά φόβου θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε . . .

Ο Παλαιολόγος σηκώνεται και προς την Ωραία προβαίνει Πύλη. Τα βασιλικά του μιάτια σκονισμένα είναι ακόμη από της ημέρας τα τρεχάματα. Τα μιάτια του δακρυσμένα, στο πρόσωπό του ζωγραφισμένος ο πόνος, αλλά το βήμα του σταθερό. Την απόφασή του φανερώνει, που και απόφαση όλου του λαού είναι:

Να πεθάνη για την τιμή της πατρίδας.

Βγάζει το βασιλικό του στέμμα και γονατίζει τρεις φορές εμπρός στην εικόνα του Λυτρωτού και της Θεομήτορος. Ευλαβικά κινεί τα χείλη. Συγχώρηση ζητεί. Έπειτα σηκώνεται, κρατεί με βία τους λυγμούς που τον έπνιγαν, και τα βλέμματά του στο πλήθος στρέφει.

-Χριστιανοί, συγχωρήσετε τις αμαρτίες μου, και ο Θεός ας συγχώρησει τις δικές σας ! . . . είπε.

-Ας είσαι συγχωρημένος! του απαντούν εκείνοι χωρίς και να μπορούν το θρήνο να κρατήσουν, που τους θόλους του μεγάλου ναού πλημμύρισε. Και οι γυμνοί οι τοίχοι επανέλαβαν πένθιμοι λυγμούς και συγχώρηση:

-Ας είσαι συγχωρημένος ! . . .

Παίρνει κατόπιν από του λειτουργού τα χέρια, όπως συνήθιζαν οι Βυζαντινοί Αυτοκράτορες, το δυσκοπότερο, το ασπάζεται και κοινώνησε.

Ο λειτουργός ψιθυρίζει δακρυσμένος :

-Μεταλαμβάνει ο δούλος του θεού Κωνσταντίνος . . .

Τη νύχτα εκείνη όλοι με την αυτή αγάπη και απόφαση κοινώνησαν. Να συγχωρήσουν ο ένας τον άλλον και να πολεμήσουν και να πεθάνουν για το Θεό και την πατρίδα, παρά να ζήσουν σκλάβοι των απίστων.

Κι ενώ αυτά στο ναό ακόμη συνέβαιναν, ο Παλαιολόγος στα ανάκτορά του έτρεξε. Δεν πήγαινε να δώσει τις βασιλικές του διαταγές. Σαν ένας ταπεινός Χριστιανός από τους άλλους ανθρώπους, που ήσαν υπηρέτες του, συγχώρηση νά ζητήσει πήγαινε.

-Συγχωρήστε με! τους είπε, την ψυχραιμία του προσπαθώντας να κράτησει.

Οι γέροι αυλικοί και οι υπηρέτες του Παλατιού με κλάματα και θρήνους συγχώρησαν τον αγαπημένο τους αυτοκράτορα. Αλλά κι ο Κωνσταντίνος δεν κρατήθηκε. Ξέσπασε σε δάκρυα. «Και από ξύλο ή και από πέτρα αν ήταν ένας άνθρωπος, δε θα μπορούσε να μη θρηνήσει την ώρα εκείνη», μας λέγει ένας σύγχρονος, που

με τα μάτια του είδε τη σκηνή. Η μεγάλη ώρα της αγάπης και της συγγνώμης πέρασε. Η νύχτα προχωρεί βουβή, ενώ μαύρα σύννεφα τον ουρανό σκεπάζουν. Μόνο η φωνή του φρουρού διακόπτει πότε πότε την παγερή ησυχία:

-Φύλακες γρηγορείτε ! . . .

Στην ερημιά αυτή ο Κωνσταντίνος, έχοντας μόνο συνοδό τον ιστορικό Φραντζή, κάλπασε προς τα τείχη. Θέλησε να εμψυχώσει άλλη μια φορά τους υπερασπιστές. Έναν έναν τους πύργους γύρισε, μία μία τις πύλες επιθεώρησε. Είδε όλους τους φρουρούς και όλους τους φύλακες και θάρρος έδινε, τα τείχη να φυλάγουν άγρυπνοι.

Λίγο όμως πριν να ξημερώσει η αυγή, τη νυχτερινή βουβαμάρα οι σάλπιγγες ταραάζουν. Οι Τούρκοι έκαμαν την τελική τους επίθεση. Ο Μωάμεθ άγριος την Πόλη να πάρουν πρόσταξε. Οι Έλληνες στα τείχη σπεύδουν τα στήθια τους προβάλλοντας. Πρώτος κι ο Κωνσταντίνος έφθασε.

-Στο καλό και ο θεός μαζί σας ! . . .

Μέσα στη μάχη οι τελευταίοι χαιρετισμοί τους έσβηναν. Την άλλη μέρα ο γενναίος αυτοκράτορας των Ελλήνων έπεσε ηρωικά ανάμεσα στους πολλούς, στου Ρωμανού την Πύλη, σαν ο τελευταίος στρατιώτης. Ο θάνατός του σφράγισε τη μεγάλη, που μας άφησε, κληρονομιά, δίνοντας αξία στα αναφαίρετα γι' αυτή δικαιώματά μας.

Την ίδια μέρα και η άπαρτη βασιλεύουσα είδε το μισοφέγγαρο στα τείχη της, τ' ανάκτορα, τους ναούς της, περήφανο για τη νίκη του να κυματίζει. Η κόρη του Κωνσταντίνου, η ξακουστή Κωνσταντινούπολις, που ήταν «σκέπη της πατρίδας, καταφύγιο των Χριστιανών, έλπίς και χαρά όλων των Ελλήνων και καύχημα της Ανατολής», στα πόδια του Σουλτάνου γονατίζει, μα το μέτωπο ψηλά κρατεί.

Κι η Δέσποινα ταραχτηκε, και δάκρυσαν οι εικόνες ! . . .

Με την άλωσή της έσβησε πια η ζωή της Βυζαντινής μας Αυτοκρατορίας. Ο Μωάμεθ έγινε καινούργιος αφέντης της. Το Ελληνικό το Έθνος όμως δεν έσβησε, ούτε τη μεγάλη του κληρονομιά λησμόνησε. Με την ανάμνησή της στα χρόνια της μαύρης σκλαβιάς του, έζησε.

Κάτω από τα ερείπια και τις στάχτες, η νέα Εθνική σπίθα σύγκαιρα ξεπήδησε, στη ζωή δίνοντας καινούργιο σκοπό. Τα χείλη του Γένους από την πρώτη στιγμή ψιθύρισαν:

Σώπασε, κυρά Δέσποινα, και μην πολυδακρύξεις. Πάλε με χρόνους, με καιρούς, πάλε δικά σας θα είναι ! . . .

ΜΠΟΥΡΛΗΣ - ΤΖΑΝΗΣ

Του Πέτρου Μαρτάκη

Από την έκδοση του Ομηρείου Πνευματικού Κέντρου Δήμου Χίου
«Χιώτικα ευθυμογραφήματα Μπουρλής-Τζανής»

Επί κοκκίνας

Η «Κοκκίνα» ήταν μουλάρι μεγαλόσωμο, λεβέντικο, το θομούμεστενε νέο ακόμα, με στρογγυλά και γυαλιστερά, απέ το καλοτάισμα, καπούλια. Είχε τη χάρη και τ' ανάστημα του κυρού της, αλόγου απέ το Βερβεράτο και τα κότσια της μάνας του, της γαδούρας απέ το Χαλκειός.

Μα πάνω απ' όλα είχε την περιποίηση και το μερακλήκι του Γιώργη του Δαφνούση, του γεωργού και χτίστη, που την είχε παρμένη απ' εξαμηνί, απέ τον Στρατή το Χαρκούση.

Το σαμάρι, η μεσιά κ' η πισθιά πάντα καινούργια, γιατί άμαν ερκέβγανε να ξεφτίζουμε ή να βρωμίζουμε, τ' άλλαζανε στον πιο μερακλή σαμαρά της Χώρας. Τα μπακιρένια καρφιά απάνω στο σαμάρι εστράφτανε και το πεύκι με τα χρωματιστά του σκέδια, ντύσιμο του σαμαριού, εμίλιε. Ο κετσές από μέσα ήταν ο πιο μαλακός που μπόργιε να βρεθεί, για να μην ενοχλεί την πλάτη του ζου να τήνε χαδέβγει.

Μα, έλα που η Κοκκίνα ήτανε για δουλειές κι όχι για βόρτες, σιργιάνια και διασκέδαση! Ο Γιώργης, βλέπεις, ήτανε χτίστης και γεωργός και φαμελίτης με δέκα στόματα, γιατί μαζί με τα παιδιά και τη γυναίκα του πρέπει να λογαριάσομενε και τη μάνα του, που κάντανε στα γέρη της στο καμεράκι, κάτω - κάτω στη σκάλα, κοντά στο σκεπαστό του φούρνου κ' εμύριζε με μια φιλονάδα της ταμπάκο κ' εφτερνίζοντανε κ' ενεγαλλιάζανε οι καμένες.

Τι λογώς, λοιπόν, να μη βρωμήσει και να μη ξεφτίσει το σαμάρι της Κοκκίνας που ήπρεπε, πριν αρκέψουν το πρωί τα χτίρια, να πα στον Φράγκου φορτωμένη κοπριά και να γυρίσει με φόρτωμα πρίνους για το φούρνο, ας πούμε, κ' ύστερις να πα το Γιώργη στο χτίριο κ' εκεί να κουβαλεί καντούνια πέτρες αγώι με τον παραγιό ή τσουβάλια τσαίλι;

Εδώ σε θέλω! Εν εγίνοντανε. Μα εγίνοντανε πάλι, για το Γιώργη, να βγαίνει η Κόκκινα απέ το στάβλο απεριποίητη; Όλην την ώρα θα φώναζε στους γιους και στους παραγιούς του να προσέχουμε μα εν εφώναζε! Εν εχρειάζοντανε να φωνάζει, γιατί όλοι εξέραν πια την αδυναμία του και την εσέβοντανε και επειδή ήτανε πάντα σοβαρός και πίζουλος, με λόγια, ούτε λίγα ούτε πολλά, μα όσα ήπρεπε, εν τότε παίρνανε στο μαϊτάπι, σαν που παίρνανε οι Χιώτες και το παραπαίρνανε κιάλας, αμάν το εσήκωνε κανένας. Πού του Γιώργη τέτοια πράματα!

Μια βολά, λε, επέταξε του γιου του το σφυρί, σίδερο βαρύ, γιατί εστραβόχτισε μια κόκκινη θυμιανούσικη πέτρα δίπλα σ' ένα μαυρειδερό καντούνι απέ το Καναβουτσάτο. Και το στραβόχτισμα ευτό ήτανε μια ιδέα, ένα τίποτις, μα που το μάτι του Γιώργη τό 'βλεπε πελώριο.

Είντα ημεινε άραγες απ' ευτόν τον άνθρωπο να μας τότε θυμίζει και σήμερις; Ήχτισε, ήχτισε κ' είντα εν ήχτισε στα εβδομήντα τόσα χρόνια που ήζησε! Μα ποιος θυμάται τώρα πια, ποια είναι; Ποιος θυμάται και τον ίδιονε, αφού τα παιδιά του ακόμη -όξω απέ μια γρηά κόρη- εν ζιούνε πια! Μα κι όσοι τον εγνωρίσανε

καλά, και ζιούνε ακόμη, εν τους αφήνουν τα βάσανα της ζωής και των γερατειών, να σκέβγουνται τους παλιούς έναν - έναν. Μα κι αν πάνε καμιά βολά να μιλήσουνε -άμα θυμάσαι και σκέβγεςαι, θες ο καμένος να μιλήσεις κιάλας- τους αποπαίρνουνε τα παιδιά και οι νέοι, «ου καλέ! Τα ίδια και τα ίδια μας λες και το ξεχνάς πρέπει!».

Τόση η όρεξη τος να σ' ακούσουνε που και να μην έχεις ποτέ μιλήσει για κάτι τις ή κάποιονε παλιό, οι νέοι θαρούνε πως σε ξανακούσανε και σε βαριούντανε. Πού να θυμούντανε, λοιπό, ή να κάμουνε κουβέντα οι σημερινοί και για την Κοκκίνα, το σύντροφο του στα τελευταία χρόνια της ζωής του Γιώργη, του μερακλή του μουστριού και του τσαταλιού; «Με το μουστρί μας ήζησε», ήλεε μια του κόρη. Με το μουστρί.

«Ήχτιζε, εδιηγούντανε η γυναίκα του στα πανόχωρα, και το Σάββατο εγύριζε κ' ήφερνε με το μουλάρι απέ τη Χώρα ένα τσουβάλι αλεύρι να το ζυμώσω, ωχονούς, και να περιμένουν τα παιδάκια στην αράδα να βγάλω την κουλούρα ζεστή - ζεστή απέ το φούρνο, να την κόψω κομμάτια, να τ' ανοίξω ένα - ένα να βάλω μέσα λάδι και κομματάκι ζάχαρη -εν παίρνω όρκο πως μούπενε και για ζάχαρη- κ' ευτό πια εν ήτανε μονάχα το γλυγούδι τος, μα και η μεγάλη χαρά τος. Το παναγύρι τος κάθε βδομάδα.

Για την Κοκκίνα ήρκενα να σας μιλώ, Μπουρλή και Τζανή μου και καλή συντροφιά, μα βλέπεις μέσα στην εικόνα της θύμησης μου τι λογώς να μπόριουνε να την δω μοναχή της, χωρίς δίπλα σ' ευτήν και τους κατόχους της, το γέρο Γιώργη το βρακά με το βελουδένιο κούκκο, τις γκέτες και τις μαύρες κουντούρες και την πατατούκα το χειμώνα στα βουνά, στους ποταμούς και στους κάμπους της Χίου, απέστοτες που γεννήθηκε απέ γονιούς που ήτανε οι χαροκαμένοι της σφαγής, ίσιαμε πούκλεισε τα μάτια του πριν απέ το δεύτερο μεγάλο πόλεμο; Η Κοκκίνα!

Ας της βάλω της λεβέντισσας τα καλά της, με ζωγραφιά τελειώνοντας την κουβέντα μου γι' αυτήν. Ας της στολίσω τ' αυτιά και τα καπίστρια με τις πασχαλιές τ' Αγίου Γιωργιού, τις μερσινιές όλο το χρόνο και τους βασιλικούς του Σταυρού, σαν πούρχοντανε στον Κάμπο για να κουβαλήσει με το άλλο μουλάρι, την «Καστανή», τα εγγόνια του Γιώργη στα παναγύρια του Δαφνώνα.

Γέλια, τραγούδια και χαρές. Τρεις μέρες το παναγύρι τ' Αγίου Παντελέμονα.

Ω, ευτή η στράτα της Κοκκίνας η πιο ξεκούραστη κ' η πιο ταιριαστή για το μερακλήκι της!

Κάμπος, Βασιλειώνικο, Χαρκειός, Βερβεράτο, η βρύση στο έμπα τ' ανηφορικού Δαφνώνα με τις κόρες του χωριού γελαστές και κελαδιστές να γεμίσουν τις στάμνες.

Στράτα χαράς που εν τελειώνει ποτές!

Ένας απέ την Χίο

Μικροί Καραγκιοζοπαίκτες

Του Κώστα Αμπανούδη

Από την πρώτη φορά που τον είδαν, παράξενο καμπούρη και ξύπνιο φωνακλά στο λερό πανί, μαγεύτηκαν. Ήτανε στη μεγάλη ταβέρνα η παράσταση, ένα βράδυ του χειμώνα. Διψούσαν για θεάματα. Δεν ήξεραν καλά-καλά ούτε τον κινηματογράφο τα χωριατόπαιδα.

Ο φτωχός πλανόδιος καραγκιοζοπαίκτης που συμπλήρωνε τα νούμερά του με επίδειξη σωματικής ρώμης, (έβαλε κάποιον κάποτε να του σπάσει με τη βαριά μια πλάκα στο στήθος), έγινε ο μάγος και ο πρώτος τους δάσκαλος.

Μάταια όμως τον περίμεναν να ξανάρθει. Μικρές και σκοτεινές, άχαρες για τις παιδικές ψυχές οι Κυριακές που περνούσαν με άκαρπη προσμονή. Στο τέλος το πήραν πια απόφαση. Εκείνος ή ταίρι του άλλο, δεν θα ξαναπατούσε στο μικρό τους χωριό. Δεν τους είχαν ικανοποιήσει φαίνεται, οι λειψές εισπράξεις και οι πολλοί τζαμπαζήδες.

Και τ' αποφάσισαν το καλοκαίρι εκείνο που μάθανε όπως-όπως από τους γέρους πως να φτιάχνουν τις φιγούρες τις μαγικές. Τ' άλλα ήταν για τα παιδικά τους μυαλά, απλή δουλειά! Μια πόρτα ανοιχτή, ένα άσπρο πανί (σκέπασμα από κάποιο μπαούλο ή το τραπέζομάντιλο), ένα κερί για τις σκιές, ένα κουδούνι και οι...θεατές.

Η πρώτη δοκιμή έγινε στην πόρτα του ορνιθώνα της γριάς γειτόνισσας. Οι όρνιας, όπως κι η κουφή αφεντικίνα τους κοιμούνται νωρίς, έκαναν την απλή σκέψη. Στο πρώτο μούχρωμα θ' άρχιζαν. Ο παιδόκοσμος είχε ειδοποιηθεί και αγωνιούσε.

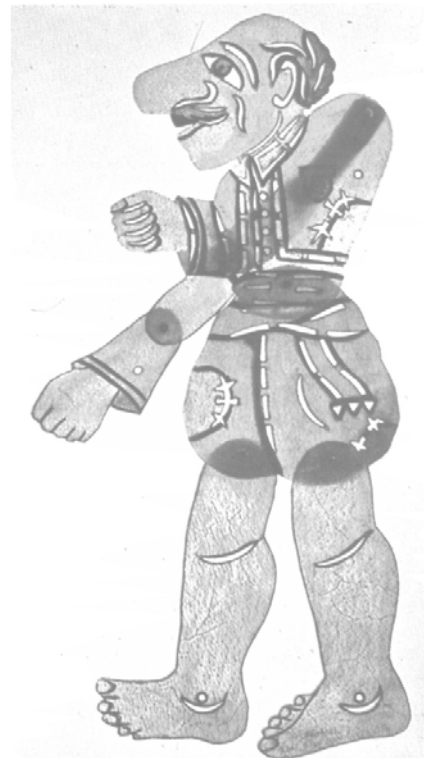
Τα εισιτήρια ήταν μισή δραχμή για τους μικρούς και μια δραχμή για τους μεγάλους. Δωρεάν ήταν για όσους απένταρους απειλούσαν πως θα ξυπνούσαν τη γριά, για την αυθαίρετη κατοχή του κοτετσιού της, για όσους έφεραν υλικά για την παράσταση ή καθίσματα και για δυο-τρεις που δίνανε σωστές συμβουλές για την καλύτερευση και αξιοποίηση των καλλιτεχνικών τους προσπαθειών.

Αποτύχανε όμως στην πρεμιέρα, γιατί κάποιοι «διάβολοι» τους γιουχάισαν. Οι άγριες φωνές τους ξύπνησαν τις όρνιας που άρχισαν να φτεροκοπούν στα παρασκήνια, ενώ οι δυο πετεινοί κάμνοντας το μεγάλο πήδημα βρήκανε πέρασμα πάνω απ' την κλειστή οθόνη κι επιτεθήκανε στα μουτράκια των μικρών θεατών που καθόταν σταυροπόδι μπροστά μπροστά. Η παράσταση τελείωσε άδοξα και τα εισιτήρια επεστράφησαν...

Σε καμιά δεκαριά μέρες ξαναδοκίμασαν. Τούτη τη φορά σε ανώγειο. Ανοικτό πλατύ μπαλκόνι στο σπίτι του συνεταιίρου και με θέα προς τη θάλασσα. Για στύλους της αυλαίας χρησιμοποίησαν τα στηρίγματα της κρεβατίνας της κληματαριάς και το τουλουπάνι της γιαγιάς, κρυφά παρμένο για οθόνη καλλίτερης ποιότητας. Ξήλωσε όμως όπως το τραβούσαν για να φθάσει στην άκρη.

Τους αντιμαχόταν και ο αέρας που σβούσε όλη την ώρα το κερί.

Πάντως, αρκετές περπατησιές και τούμπες του Χατζιαβάτη και του Καραγκιόζη, καθώς και η φωνάρα του Μπάρμπα-Γιώργη έφτασαν στο νοήμον κοινό. Έτσι κι αλλιώς έβγαλαν το άχτι τους. Στο τέλος κάποιος ενθουσιασμένος μπόμπιρας ανέβηκε με το σκοτάδι ο αθεόφοβος, στα κεραμίδια του σπιτιού και άρχισε με μια μπουρού να τραγουδά «λαϊκά άσματα» για συμπλήρωμα της τέρψης των θεατών και ακροατών.

Η παράσταση σώθηκε εκείνο το βράδυ και ξανάζησε μερικά βράδια ακόμη. Οι εισπράξεις δεν επεστράφησαν. Στην τελευταία παράσταση όμως από ατζαμοσύνη του βοηθού έγειρε το κερί και κάηκε το σενάριο του έργου...

Η νυχτερινή ανταύγεια, η θάλασσα στο βάθος της Ανατολής και η γεύση του αγέρα, οι μικροθεατές, τα τριζόνια και η κατασκευτική σιωπή όλων, μπροστά στους ερασιτέχνες, αναπλήρωναν και τελειοποιούσαν με τη φαντασία και τη λαχτάρα της το πρόχειρο σκηνικό και τους αυτοσχεδιασμούς τους.

Κάποιοι μεγάλοι τους ειρωνεύονταν (θέλοντας να δείξουν κουτοπόνηρα την εξυπνάδα τους, γιατί είχαν δει στην πόλη πραγματικό Καραγκιόζη με τέλειες φιγούρες και συνοδεία μουσικών), με χωριάτικα πειράγματα, αλλά και τους θαύμαζαν κρυφά, γιατί κάτι περίμεναν απ' αυτούς τους μικρούς παράξενους που μόνοι τους δεν θα μπορούσαν ποτέ να το νοιώσουν, ούτε και να το κατορθώσουν.

Πρωτοδημοσιεύθηκε στο περιοδικό
«Περιγητική Χίου» τεύχος 64 / 9-1980

Βραβείο σε ομογενή για φιλανθρωπία

Αναδημοσίευση από ομογενειακή εφημερίδα της Αμερικής

NEA YOPKH. Ο 43χρονος Ματθαίος Μυρώνης, ομογενής επιχειρηματίας, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρίας ARIMED η οποία ειδικεύεται στην κατασκευή τεχνητών ανθρωπίνων μελών, τιμήθηκε με εύφημο μνεία από την πόλη της Νέας Υόρκης για την προσφορά του σε ακρωτηριασμένους κατοίκους της παρασώμενης από τον εμφύλιο πόλεμο Σιέρα Λεόνε. Ο κ. Μυρώνης προσέφερε χωρίς τυμπανοκρουσίες δωρεάν τεχνητά ανθρώπινα μέλη σε ανάπηρους ενήλικες, αλλά και σε παιδιά της μικρής αυτής χώρας της Δυτικής Αφρικής.

Η Σιέρα Λεόνε έχει πληθυσμό μόλις πέντε εκατομμύρια κατοίκους, από τους οποίους έχουν χάσει τη ζωή τους πάνω από εβδομήντα πέντε χιλιάδες λόγω του εμφυλίου πολέμου.

Κατά τη διάρκεια της βράβεισής του από την πόλη της Νέας Υόρκης η οποία έγινε στα κεντρικά γραφεία της εταιρίας στην οδό Λίβινγκστον στο κέντρο του Μπρούκλιν, ήταν παρόντες αρκετοί πρόσφυγες του μικρού αυτού κρατιδίου, που ήρθαν με σκοπό να ευχαριστήσουν τον Έλληνα ευεργετη τους, ο οποίος τους έχει προσφέρει μια νέα ελπίδα στη ζωή. «Μου δίνει μεγάλη χαρά να

Οικογένεια Μυρώνη
Ματθαίος, Μαίρη, ο αείμνηστος Αριστοτέλης και ο Στέλιος (Στήβεν)

βραβεύσω σήμερα έναν άνθρωπο απο το Μπρούκλιν, ο οποίος αποφάσισε να βοηθήσει όλους αυτούς τους ανθρώπους κατά τη διάρκεια της χειρότερης φάσης της ζωής τους», είπε μεταξύ άλλων η αντιπρόεδρος του τομέα του Μπρούκλιν Τζανέτ Γκάντσον, η οποία μαζί με τον πρόεδρο, του τομέα Χάουαρντ Γκόλντεν παρέδωσαν την εύφημο μνεία της πόλης στον Μυρώνη.

Η εταιρία του κ. Μυρώνη από το 1949 μέχρι σήμερα έχει βοηθήσει ακρωτηριασμένα θύματα φυσικών καταστροφών, όπως σεισμών, στην Ελλάδα, στην Αρμενία, κ.λπ.

«Πιστεύω», είπε ο κ. Μυρώνης, «ότι ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματά μας είναι ότι είχαμε τη δυνατότητα να προσφέρουμε μια αίσθηση νέας ελπίδας και να την ενδυναμώσουμε, επίσης αυτοσεβασμό και την δυνατότητα να μπορούν να λειτουργήσουν σωστά (ως άνθρωποι) και να μπορούν να φροντίσουν οι ίδιοι τον εαυτό τους», πρόσθεσε.

Η ARIMED ιδρύθηκε το 1949 στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης και επανειλημμένα έχει προσπαθήσει με

επιτυχία να βοηθήσει όλους όσους έχουν την ανάγκη της, αλλά δεν αντέχουν οικονομικά την αγορά ενός τεχνητού προσθετικού μέλους, έγραψε χθες η εφημερίδα «Νιου Γιόρκ Πόστ». Πέρυσι η ARIMED αποφάσισε να προχωρήσει στο πιο φιλόδοξο από τα σχέδια της μέχρι σήμερα με την επιλογή να βοηθήσει τα ακρωτηριασμένα θύματα του εμφυλίου πολέμου στη Σιέρα Λεόνε. Έτσι, σε συνεργασία με άλλους φορείς και υπηρεσίες μετέφεραν στις ΗΠΑ δέκα τρεις ανθρώπους, πέντε ενήλικες και οκτώ παιδιά (μερικά όχι μεγαλύτερα από την ηλικία των τεσσάρων ετών) για να τους προσφέρουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους. «Οι άνθρωποι μιλούν πολύ απλά για τον εμφύλιο πόλεμο που σπαράζει τη Σιέρα Λεόνε σα να είναι κατι καθημερινό και οικείο, αλλά θα πρέπει να γνωρίζουν ότι αυτά τα παιδιά τα κρατούν με τη βία

ακίνητα και τα ακρωτηριάζουν με κοφτερές μασέτες», συμπλήρωσε ο κ. Μυρώνης.

Ο πατέρας του, Αριστοτέλης Μυρώνης μετανάστευσε το 1947 στις ΗΠΑ, κατάγεται από το Δαφνώνα της Χίου και παρακολούθησε μαθήματα σε Πανεπιστήμιο στις ΗΠΑ κι έγινε ένας από τους κορυφαίους στο χώρο του επαγγελματίες αναγνωρισμένους από το κράτος ειδικούς της

προσθετικής ορθοπεδικής.

Τα παιδιά του Ματθαίος και Στήβεν αποφάσισαν να συνεχίσουν τη δουλειά του πατέρα τους.

Όπως γράψαμε και σε προηγούμενο φύλλο του περιοδικού μας, οι αδελφοί Μυρώνη ποτέ δεν αρνήθηκαν να βοηθήσουν συνανθρώπους μας, ανεξάρτητα από το που έχουν γεννηθεί ή τι χρώμα έχει το δέρμα τους.

Στην προκειμένη περίπτωση εγκωμιαστικό άρθρο και φωτογραφία είχε δημοσιεύσει και η εφημερίδα New York Post, διαθέτοντας μισή περίπου σελίδα την επομένη της βράβεισης (25-1-2001) όπως και πάρα πολλά άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Αμερικής.

Η φωτογραφία έχει έξι παιδιά με δύο πρόσθετα χέρια το καθένα και την λεζάντα: «Έξι απο τα εννέα παιδιά της Σιέρα Λεόνε που πήραν δωρεάν πρόσθετα χέρια από τον επιχειρηματία Ματθαίο Μυρώνη».

Εμείς περήφανοι γι' αυτούς, τους στέλλουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Ο Δαφνώνας ξεδιψά τη Χώρα

Προδημοσίευση πονήματος του Δημ. Μελαχροινούδη «Ανταποκρίσεις από τη Χίο»

Η πόλη της Χίου κατά τους θερινούς μήνες δεν είχε το αναγκαίο πόσιμο νερό. Το πρόβλημα λύθηκε όταν ο Ανδρέας Συγγρός επισκέφθηκε το νησί των προγόνων του, με αφορμή το θάνατο του γιατρού πατέρα του τον Σεπτέμβριο του 1872.

Όταν πληροφορήθηκε για το νερό, ανάμεσα στις άλλες δωρεές για τη ψυχή του πατέρα του, διέθεσε το ποσό των 600 λιρών για να μεταφερθεί νερό από το Δαφνώνα. Προβλέπονταν να κατασκευαστούν δυο βρύσες, η μια στον Κάτω Αιγιαλό και η άλλη στην Αγία Κυριακή. Ο μειοδοτικός διαγωνισμός έγινε στις 21 Σεπτεμβρίου (3 Οκτωβρίου με το νέο ημερολόγιο) όπως περιέχεται στην ανταπόκριση από τη Χίο της 25 Σεπτεμβρίου/10 Οκτωβρίου.

Οι εργολάβοι βρήκαν τις 600 λίρες λίγες για τη δουλειά και ο Συγγρός ανέβασε το ποσό στις 700. Όμως και πάλι δεν έφταναν για ένα έργο σοβαρής κατασκευής και τόσο μεγάλης απόστασης.

Χρειάστηκαν αλλεπάλληλες συσκέψεις του Διοικητικού Συμβουλίου με τον αντιπρόσωπο του Συγγρού, Επαμεινώνδα Καράβα, για να βρεθεί ύστερα από ακριβείς υπολογισμούς ότι χρειαζόνταν συνολικά 1200 λίρες. Παρά το γεγονός ότι προσφέρθηκαν να συμπληρώσουν τη διαφορά Χιώτες του εξωτερικού που βρισκόταν στο νησί, κρίθηκε ότι πρώτα έπρεπε να ενημερωθεί ο Συγγρός (Ιούλιος 1873).

Άλλο ένα καλοκαίρι πέρασε με λιγοστό το πόσιμο νερό στη Χώρα. Ο νέος διοικητής της Χίου «δραστήριος και νοήμων» Σαδίκ Βέης, ανακίνησε την υπόθεση κατασκευής νέου υδραγωγείου.

Νέα προβλήματα ανέβασαν το ποσό σε 1300 λίρες. Προτάθηκε τότε είτε να κατασκευαστεί έργο δαπάνης 700 λιρών είτε να συμπληρωθεί με συνεισφορές πολιτών*. Όταν ο Συγγρός το πληροφορήθηκε, έδωσε εντολή στον Καράβα να πληρωθεί όλο το απαιτούμενο ποσό και οι 400 λίρες που εν τω μεταξύ συγκεντρώθηκαν να κατατεθούν στην τράπεζα για να ιδρυθεί φιλανθρωπικό κατάστημα.

Ο Ε. Καράβας τότε προχώρησε «προσκαλέσας εξ Αθηνών μηχανικών της υδραυλικής, όστις ανέσκαψε πάσας τας αρχαίας πηγάς των υδραγωγείων».

* Επεκράτησε η δεύτερη άποψη.

Επιδιόρθωσε το παλιό υδραγωγείο και παράγγειλε σιδερένιους σωλήνες και άλλα υλικά, ώστε το έργο να γίνει σύμφωνα με τους «επιστημονικούς κανόνες» στερεό και ταυτόχρονα κομψό.

Ούτω βρύσες έφερναν άφθονο νερό στις συνοικίες της πόλης (μεταξύ των οποίων το νοσοκομείο, το παρθεναγωγείο και το διοικητήριο στην πλατεία Βουνακιού).

Η ωραιότερη βρύση κατασκευάστηκε στον Κάτω Αιγιαλό, όπου βρίσκονταν η Ασφαλιστική Τράπεζα

«Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ» με συμμετοχο τον Ανδρέα Συγγρό που αντιπροσωπευόταν από τον Ε. Καράβα. Πλάκα που υπήρχε στη βρύση ανέγραφε:

«ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ ΑΥΤΟΥ ΧΙΩ, ΕΡΔ' ΑΓΑΘΟΝ 1874». Το έργο τελικά κόστισε περίπου 1500 λίρες.

Η ανταπόκριση της 4/16 Δεκεμβρίου μας πληροφορεί για τα εγκαίνια του υδραγωγείου:

«Τα εγκαίνια της διοχετεύσεως του ύδατος εγένετο τη 17/29 λήξαντος μετά πολλής επισημότητος εις την κατά τον Κάτω Αιγιαλόν κρήνην, μίαν εκ των οκτώ εις διάφορα της πόλεως μέρη κατασκευασθεισών, ένθα συνέρρευσεν άμετρον πλήθος λαού πάσης τάξεως. Την τελετήν ετίμησαν και πάσαι αι επισημότητες της πόλεως, αι τε Πολιτικάί και Στρατιωτικάί Αρχαί μετά Στρατού παρατεταγμένου, ο Πρόξενος της Ελλάδος κ. Ιωάννης Ιωαννίδης και πάντες οι λοιποί

Υποπρόξενoi. Εντός του περιβόλου της κρήνης τιαυτής κοσμηθείσης δια μύρτων τη ακαμάτω φροντίδι του επαξίως αντιπροσωπεύοντος εν Χίω τον κ. Α. Συγγρό, κ. Επ. Α. Καράβαν, η Α. Σ. ο Άγιος Χίου κ. Γρηγόριος μετά του περί αυτόν Ιερού Κλήρου ετέλεσεν τον Αγιασμόν.

Είτα δε λαβών τον λόγον ο σχολάρχης κ. Πρώιος, εξεφώνησε λογύδριον, μεθ' ο ότε δεξιός και αριστερός χορός της Μητροπόλεως έψαλλαν εμμελέστατον ύμνον υπερ της Α. Α. Μ. Του Σουλτάνου. Ακολούθως δ' ανοιχθέντων απάντων των περί την περί την περικαλλή της κρήνης στήλην κρουών και των επ' αυτής πιδάκων, τα ύδατα ήρξαντο ρέοντα, οι δε κάτοικοι την αφθονίαν ταύτην βλέποντες ηυλόγουν εν αγαλιάσει το όνομα του δωρητού».

Η βρύση του Συγγρού Στη Χίο
Φωτογραφία Περικλή Παπαχατζηδάκη

ΚΑΘΟΔΟΣ

Καλά αυτός.
Σταδιοδρομεί ραγιάς.
Δεν ήξερε άλλο τρόπο να πεθάνει.
Μα εσύ που βύζαινες το φως
και χόρευες ξυπόλητος
πα στα σπαθιά του ονείρου,
πως άντεξες τόσο βυθό
και ρίζωσες στην πέτρα του
υποταγμένο στρείδι;

ΑΠΟΜΑΧΟΣ

Φλεγόμενος διέσχισε
παιάνες και θούριους.
Φλεγόμενος έπεσε
υπερασπίζοντας το φως.
Τώρα μ' ένα βουβό
αγέρα στα μάτια του
αναπολεί την άβυσσο
που τον κατοίκησε
και χαϊδεύει στοργικά
το ακάνθινο στεφάνι
της πληγής του.

ΤΑΛΑΝΤΩΣΗ

Ανυποψίαστος ξαφνιάστηκε
με τούτα τα διλήμματα
με τούτα τα ιδανικά
που γυροφέρναν την καρδιά του.
Λίγο ματώθηκε σε κάποια γιασεμιά.
Λίγο ξαπόστασε στον ίσκιο ενός άστρου.
Λίγο τρεμόπαιξε η πυξίδα του,
μα γρήγορα καρφώθηκε
στον πολικό του κέρδους.

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Με πνίγει τούτ' η μουσική
θρυμματισμένου μαντολίνου
μοναδική μου διαφυγή
τα μάτια σου, έξοδος κινδύνου.

Ευχαριστούμε

Στους αγαπητούς μας συνεργάτες ένα μεγάλο ευχαριστώ και μια φωτογραφία, αναγνώριση της προσφοράς τους στην έκδοση της «Δάφνης».

Η συνέχεια σε επόμενα φύλλα...

Με τους συνεργάτες μας Δρ Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου και Δημήτρη Μελαχροινούδη, στο «Μελτεμάκι» του Καταρράκτη

Ο συνεργάτης μας Γεώργιος Διλιμπής ορειβάτης στον Όλυμπο

Ο συνεργάτης μας Αντώνης Λάρδας

ΑΓΙΑΣΜΑ Ι. ΜΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΩΝ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΔΗΜ. ΠΑΛΑΒΙΔΗ

Το Διαβολο Η ΜΑΝΑ

Αρχή του Παραμυθιού, Καλή σας βέρα, Πέρα ως Πέρα. Το λοιπόν, φτύνει κι αρχίζω. Μία φορά ήλθε δυο αδέρφια, ένας πλούσιος κι ένας φτωχός.

Ο φτωχός είχε γυναίκα και πέντε παιδιά μα ο πλούσιος ήταν ακήνηρος και ζαβός, με ένα μάτιν. Ο φτωχοπατέρας έπειναν, εδούλευεν αφ' το π'αχυώς τα σκοτάδια και πάλιν πώς να σρέψει τόσα στόματα. Μία ημέραν, στη μεγάλην του απορροισίαν εκύβει και λέ του γιου του του μεγάλου: "Αμέ, γιέ μου, στον θεού σου του πλούσιου και π'ε του "καλέ θεέ, δώ μας καινα φλουριν δανεικόν και α σου το ζεππερώσω δεκαπλάσιον άμα π'ια μεγαλώσω" Τουδωκεν με τη σπ'ινα. Το τ'ώνε κι απ'ε ζαναπ'ά. Π'άλι τα ίδια. Μα την τρίτην φοράν του λέ ο μονόφθαλμος "Αμα έν ήθελεν ο κύρης σου τίς γλύκες και τους μπέλαες ας μην εξαρχάλιεν τη μ'αναν σου σπ'ίω απο τον φούρνου. Τώρα θέ φλουριά να σας τ'αίσει. Ας π'α σ'του διαδ'ου τη μ'αναν και κ'ε θαβρει μπερικέτι." και τουε διώχην. Το λέ ο γιός του κυρού, θυμώνει αυτός και λέ: "Γυναίκα, αφού ο κερατάς ο αδερφός μου π'έχει ψυχ'ην σαν την π'έτραν λέ να π'άω σ'του διαδ'ου την μ'αναν για να σας τ'αίσω, θα π'άω κι'οτις έβγει." Δρόμον π'αιρνει, βουνόν ανεβαίνει, δρόμον αφήνει, κάμπτον π'ερονά να κι'αντ'αμώνει την Τύχην του. "Έβραν καλήν, μάνα." της λέ. "Καλώς το το παιδι μου. Δε μου λέγεις, νάχες τον θεόν μαζί σου, για π'ου παχαιρεις, νάχωκέν καλό ρώτηκα;" "Κατά τα μάτια μου, κερά-Μάνα." λέ του η Τύχη του. "Εγώ ζέω π'ου π'ας. Είκει θα ε' απαντήσουν τα τρία παιδιά μου. Θα π'εις τον κακό σου στον πρώτο μου γιό κι' εκείνος θα σου π'εί είντ'α να κάμης." Κι' έφυγεν.

Επίασεν τον δρόμον και σε πολλές μέρες απάντᾳ τον μικρόν υιόν.
“ὦρα καλή, ἀδελφέ” “Καλῶς τον ἀδελφόν. Για πού τ’ ἀρκάτωες;”
“Πάγω εἶτου διαβόλου την μάναν” “ἀσκεῖνος ο δρόμος μα η τύχη των παιδιών
σου θα σου παραστάθῃ και θα γλυτώσεις.” Μετὰ απάντησεν και τον δευτερον
υιόν κι’ υἱεῖρις και τον τρίτον. Στον τρίτον λέγει “Βρέ ἀδελφέ, για πῆ μου. Ἦ
μάνα σου μούππεν πως ο μικρός ἀδελφός εν’ ἐκείνος που κ’ απάντησεν πρώτος
μα εὔτουνού τὰ μαλλιά ἦτον κατὰῆτρα, του δευτερου πιο φαρὰ και σύ’ βαι πια
κατὰμαυρος. Μπᾶς, ἀδελφέ μου, και με περιχέλασεν;”
Λέ του εὔτος. “Ὀχι. ἀληθινὰ σου τᾶππεν. Ο μικρός μου ἀδελφός ἐχει κακίαν
γυναίκα, ο δευτερος ἐχει γλωσσού κι’ ἐγώ ἐχω πεντὰ καλήν γυναίκα για κείνον
ἐν ἐμέρασα λοιπόν, ἐγώ θα σου παραγγείλω τί θα κάμεις. Ἀπό δω που θα πα-
φαίνεις, θ’ ἀντικρύσεις ἐνα βουνόν και θα σου φανεί πως εἶναι κοντὰ μα θα κά-
μεις ἐξί μήνες για να πᾶς.” Ὅπου κι’ ἐφυγεν. —

Πήγαινε, ἐπήγαινε ως που ελυώσαν τὰ ἐτίβαλιαν του και τότε πια ἦτον
που ἐβώθησας οἱ ἐξί μήνες κι’ ἐκατέβη τὸ βουνόν κι’ εἶδεν ἐνα δέντρον.
Ἦτον ὄλο φωτιές τὸ δέντρον μα ἦτον πράσινο γι’ αὐτὸ ἀνέβηκεν κι’ ἐκρύφτη
να δει εἰντὰ θα γίνει. Ἐκάθουτο κι’ ἐπεριμένεν ως που νάρτουν οἱ διαβόλοι
ἀφ’ το μεροδούλι τως. Νὰ κι’ ἐχόνται κι’ ἀπὸ πίσω του μεγάλου Διαβόλου η
μάνα, για ζεδουτᾶρα και φωνακλούς. Τία νάχουν ηούχια τὴν ἐχώσαν μέσα
βε μιὰν κλεμένην ἀγιαστύραν κι’ ἐβουβάθηκεν. Νὰ κι’ ο βασιλιάς ο Ἐβερζε-
βούλ και καθίζε εἶτο θρόνος του γεμάτον φωτιές. Ἀρωτὰ τους πιο μικρούς διαβόλους:
“Βρέ, τί ἐκάματεν σήμερον;” του λέγουν εὔτοι “τίποτις. Κεῖατῖα. Ἐκάλυναν πια
οἱ ἀρωῖπτοι. Πᾶ το μεροδούλι μας” Μα ἐνα κουτό δαιμόνιο, Νικητᾶς με τ’ ὄνο-
μα, ἀποκρίνετᾳ “Ἐγὼ ἀφέντη Σατανὰ ἐχω τώρα εφτὰ χρόνια που ἐχω μια βα-
εἰλοπούλαν και τὴν παιδεύω και τὴν ἐχω ἀρρωῖτην και δὲ θέ να πάντρευτῇ.
Ἐν ηζέρι πως θα γίνει καλά ἀμα βρεθῇ ἀρωῖπος και κόψω φύλλα ἀπὸ τούτο
τὸ διαολόδευτο κι’ υἱεῖρις τὰ βράσει καλά και τὴν ποτίσω. Τότες ἀ γιάνε.”

Μόλις τ’ ἀκού ο φτωχός ἀπὸ πάνω, γερίζει τις τέπτες του φύλλα κι’
υἱεῖρα ἐναν τουρβὰ και τὸ ἐκᾶ ἀφ’ τους διαβόλους. Κι’ εὔτοι ἐν τὸνε πήραν
κυρωδιά. Δρόμον πᾶρνε, δρόμον ἀφῆνε και πᾶ εἶτο ζοχικόν πᾶλατῖν του
βασιλιά.

Πιατρός, καλὸς γιατρός! ντέ λαλίζε ο φτωχός με τον τουρβᾶν ὅτον ὤκον.
ἀπορπισμένος πια ο βασιλῆς του λέγει “Γιάνε τὴν κόρην μου κι’ ὅτι θῆς.
Μιὰν τὴν εἶχω κι’ ἦμπεν ο διαβόλος μέσα της.”
“Θα τὴ χειὰ νω, βασιλῆ σε εἰράντα μέρες. Κι’ ἀμα δεις πως εἶπα ψέμματα
βᾶχε τους ἀρωῖτους σου να με κοφοκεφαλήσουνε.” Τον ἐβάλαν μέσα, να
και βάζε ὀμπρός τὴ χειτρεῖαν κι’ ἐρινεν πᾶ η βασιλοπούλα περδίκι. Μιὰν

ημέραν, όμως, ως την έσφριάναν εις τους κήτους του Παλατιού και ε'έναν μικρόν μπαζόν πουχεν πορτοκάλιες. Τότε βιγλίζουν κάτι ασήωτοι του βασιλέα και π'άν και του λένε:

“Εντός Πούφερες να γ'άνει τη βασιλοκόρην έχει μια γυναίκαν και τηνε ευρηάνα εις τό μπαζόν με τ'α πορτοκάλια.” Π'ά ο βασιλές να δά, και τι να δά, την κόρην του και να μ'ην τηνε γιωρίσει. Π'ά μέσα και του φωνάζει “Βρε κλέφτη Κομπογια ν'ιτη, Σούδικα τό παιδι μου να τό σώσεις και σύ μου κουβαλεις και τη μαντινούτα σου να σφριανίζε;” Τον ακού η κόρη του και λέ. “Ματια που τ'άχες, Βασιλέ, και δέ γιωρίζεις την κόρην σου την ιδιαν.”

Ελωλάσθη απ' τη χαράν του ο βασιλές. “Τι θέλεις να σου δώσω για τό καλόν που μου κανες; Αν είσαι ε'λάττερος θα σου δώκω την κόρην μου για γυναίκαν. Αν είσαι σ'εφάνωμένος, θα σου δώσω θησαυρόν ακέτητόν και δούλους και ζ'ά να παγαίνεις εις τόν τόπον σου να εκάσους οι σ'χτροί σου.” Λέ του π'ά ο φτωχός “Ε'π'άντρέφτην, αφέντη βασιλέ, ε'αν σ'λους τους λωλους φτωχούς κι'έχω πέντε παιδιά. Π'αίρνε τ'α καλά, λε τ'α “ε'ποχλάτια” και ζεκινά.

Μιάν και δυο παγαίνει ε'πί τ'η του και β'λέπει τη γυναίκαν του και τ'α παιδιά του, μα ούτε που τον ε'γνωρίζανε. Σαν τους ειπέν τ'α σημάδια του ε'πί τ'η ε'π'έσαν απ'άνω του κι'εγκλαιράβιν. Υ'στερα ε'ρώτησεν ο κύρης τ'ης για το γρουβούζην του αδέρφον του. Του λέ η γυναίκα του “Ε'ψώριασεν ο καψούλης: Η'θαβεν τ'α φλουριά και τ'α κωδ'άντινάτα ε'ένα γκρέμιον και τον ε'μυριετήκασι κάτι κλέφτες και π'άνε μια νύχταν και του τ'α π'αίρνε ο'λα. Ψ'ωμοζητ'ά, άντρα μου.” Λέ ε'φτός:

“Εν π'εράζει, αδέρφον μου είναι. Και ε'το κάτω-κάτω άμα δε κι'ε'τέλεν ε'του διαόλου τη μ'άναν τότες, θ'άμουν άρχοντας τ'ώρα. Άντε φωνάζετέν του ν'άρτη να φ'ά και να π'η και να συχωρέει του διαόλου τη μ'άναν που μας η'καμεν ο'λους αφέντες.”

Ε'ξανάεμιζαβιν τ'α δυόν αδέρφια, του π'ήρνε ο μεγάλος ευχ'ωρεβιν, ενίφτηκεν, η'φασεν κι'η'π'ιεν κι'υ'στερις αρωτ'ά τον αδέρφον του “Για π'έ μου, αδέρφέ, που τ'άβρες τόσα π'λούτια και καλά;” Γ'έλα ο άλλος και του λέ: “Ε' θυμάσαι βρε που κι'ε'τέίλες; Σ'του διαόλου τη μ'άνα.” Κι'ε'ε'λάβασιν ο'λοι κι'η'κουν κι'ε'γω εκεί και μου δώκανε σαράντα φλουριά ν'αγοράσω ε'να βοακίν κι'έναν τ'ουβάλιν τραχανά να π'άω να π'αντρευτώ. Αφέντρες κι'αφεντάδες μου Καλή ε'ας Νύχτα, κι'σ'υριο με υ'γίαν.—

Από το βιβλίο του Νίκου Γιαλούρη «Χιώτικα Παραμύθια» που ίσως ξανακυκλοφορήσει γρήγορα έγχρωμο και το απολαύσαμε τον περασμένο Μάρτιο με άλλα παραμύθια του στην Καλλιμασιά, σε παράσταση του ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ. Βορείου Αιγαίου.

Μιχάλης Περπινιάς

ο μουσικοδιδάσκαλος

Η συγκίνησή μου υπήρξε απερίγραπτη όταν πρόσφατα έλαβα μια φωτογραφία τραβηγμένη γύρω στα 1954-1955 μέσα στον ιερό ναό Παναγίας Λετσαίνης, που δείχνει τον μεγάλο μουσικολόγο, μουσικοδιδάσκαλο και ιεροψάλτη, ιατρό Μιχαήλ Ν. Περπινιά με τη χορωδία του. Όλα τα μέλη της χορωδίας ήταν μαθηταί του Μιχαήλ Περπινιά, μεταξύ των οποίων είχε τη μεγάλη τιμή να συμπεριλαμβάνεται και ο γράφων.

Τη φωτογραφία αυτή την ανακάλυψε στο αρχείο του ο φίλος και συμμαθητής στη μουσική κ. Γεώργιος Ζύμαρης, ο οποίος είχε την ευγένεια να την ανατυπώσει και να τη στείλει σε όλους μας.

Η φωτογραφία αυτή, πέραν από τις αναμνήσεις και συγκινήσεις που επανέφερε στη μνήμη, με έκανε να αναλογισθώ την τεράστια προσφορά του δασκάλου μας, Μιχαήλ Περπινιά, και προς εμάς και προς την

στην Αγία Φωτεινή. Το πατρικό του σπίτι ήταν ακριβώς απέναντι από το πατρικό του πατέρα μου. Το 1922, στο μεγάλο διωγμό, σε ηλικία 19 ετών, βρέθηκε αρχηγός των προσκόπων της περιοχής του και δραστικά οργανωμένος κατά των Τούρκων οι οποίοι τον είχαν προγράψει. Κυνηγημένος κατόρθωσε να ξεφύγει βουτώντας στη θάλασσα και κολυμπώντας τραυματισμένος στο κεφάλι από τη βουτιά, μέχρι που τον περισυνέλεξαν Έλληνες ναυτικοί και τον έφεραν στη Χίο.

Σπούδασε ιατρική και πήρε την ειδικότητα του δερματολόγου. Υπηρέτησε τη στρατιωτική θητεία του στον Ελληνικό Στρατό κατά τη διάρκεια της οποίας είχε πλούσια δράση ως μουσικός και ιεροψάλτης.

Σημαντικό είναι ότι τότε, μαζί με φίλους του, ίδρυσε το Ωδείο Αιγίου.

Η χορωδία του Μιχαήλ Ν. Περπινιά το 1954 ή 1955, στην Παναγία Λέτσαίνα. Διακρίνονται από δεξιά προς τα αριστερά: Χρήστος Γιατράκος, Μιχαήλ Περπινιάς, Δημήτριος Νερατζής, Βασίλης Λάμπρος, Γιώργος Ζύμαρης, Μιχαήλ Αζιώτης*, Μανώλης Βορριάς*, Άγγελος Ξυδιάς* και Μιχαήλ Λάμπρος (φαίνεται το κεφάλι του μεταξύ Μ.Βορριά και Α. Ξυδιά).

* Έφυγαν πολύ νωρίς οι αιμνηστοί αυτοί φίλοι.

ελληνική και βυζαντινή μουσική. Φοβάμαι ότι εμείς οι μαθητές του δεν φροντίσαμε να προβάλουμε το έργο του όσο έπρεπε και να πάρει τη θέση που του αρμόζει ως μουσικός ο άνθρωπος που η προσφορά του άφησε εποχή στα μουσικά δρώμενα, όχι μόνο της Χίου...

Σάν ελάχιστο φόρο τιμής στη μνήμη του και το έργο του αισθάνθηκα την υποχρέωση απλά να τον αναφέρω. Ο Μιχαήλ Νικολάου Περπινιάς γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1903, στη γειτονιά «του Χατζηστέλλιου» κοντά

στην Αγία Φωτεινή. Το πατρικό του σπίτι ήταν ακριβώς απέναντι από το πατρικό του πατέρα μου. Το 1922, στο μεγάλο διωγμό, σε ηλικία 19 ετών, βρέθηκε αρχηγός των προσκόπων της περιοχής του και δραστικά οργανωμένος κατά των Τούρκων οι οποίοι τον είχαν προγράψει. Κυνηγημένος κατόρθωσε να ξεφύγει βουτώντας στη θάλασσα και κολυμπώντας τραυματισμένος στο κεφάλι από τη βουτιά, μέχρι που τον περισυνέλεξαν Έλληνες ναυτικοί και τον έφεραν στη Χίο. Σπούδασε ιατρική και πήρε την ειδικότητα του δερματολόγου. Υπηρέτησε τη στρατιωτική θητεία του στον Ελληνικό Στρατό κατά τη διάρκεια της οποίας είχε πλούσια δράση ως μουσικός και ιεροψάλτης. Σημαντικό είναι ότι τότε, μαζί με φίλους του, ίδρυσε το Ωδείο Αιγίου. Όταν τελείωσε τη στρατιωτική του θητεία εγκαταστάθηκε στη Χίο και άσκησε τη δερματολογία, αλλά συγχρόνως ανεδείχθη ως ένας από τους κορυφαίους ιεροψάλτες. Η βυζαντινή μουσική ήταν η δεύτερη φύση του. Ήταν αφιερωμένος στη μελέτη και έρευνα πάνω στην ελληνική και βυζαντινή μουσική και δεν έχανε ευκαιρία να ψάχνει παντού και πάντοτε για παλιά συγγράμματα. Είχε μανία να ξετρυνώνει παλιά βιβλία, τα οποία περιποιόταν και βιβλιοδετούσε ο ίδιος όταν ήταν κατεστραμμένα. Ήταν

συνεχιστής της μεγάλης Μουσικής Σχολής της Σμύρνης και πολλές φορές αντιδικούσε με τους οπαδούς της Σχολής της Κωνσταντινουπόλεως, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν σεβόταν τους μεγάλους δασκάλους της σχολής αυτής. Μελοποιούσε μέχρι το τέλος της ζωής του. Τα μέλη του διακρίνονται από γλυκύτητα, αξεπέραστη τέχνη στη χρήση των μουσικών κλιμάκων, περίτεχνο συνδυασμό των διατονικών με τις χρωματικές και εναρμόνιες

κλίμακες ώστε να αποδίδονται με αξεπέραστη ακρίβεια όχι μόνο τα νοήματα των εκκλησιαστικών ύμνων, αλλά και τα θρησκευτικά συναισθήματα, το λατρευτικό ύφος, το συγκινησιακό, το πανηγυρικό, το φιλοσοφικό περιεχόμενό τους. Ήταν αυστηρός και αμετακίνητος όσον αφορά στο σωστό τονισμό, τη σωστή έκφραση, τη χρονική ακρίβεια και το ρυθμό. Μελοποιώντας και ψάλλοντας έπασχε ή χαιρόταν μαζί με τον υμνωδό και μετέδιδε τον ψυχισμό του στο εκκλησίασμα. Τόσο πολύ βαθιά αφοσιωμένος ήταν στην απόδοση νοημάτων και θρησκευτικών συναισθημάτων, ώστε στο τέλος αυτοαπεκαλείτο «ο καλόγερος».

«Δωρεάν ελάβετε δωρεάν δότε» ήταν η μόνιμη εντολή του προς τους μαθητές του. Ήταν πλημμυρισμένος από πικρία, γιατί έβλεπε τόσους ανθρώπους καλλιφώνους με μεράκι να θέλουν να ψάλλουν και να μάθουν μουσική, αλλά δεν έβλεπε δασκάλους να θέλουν ή να μπορούν να διδάξουν, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων.

Γι αυτό, μόλις γύρισε στη Χίο μετά το στρατό, ξεκίνησε τη σχολή του. Μάζευε όσους ήθελαν να μάθουν και τους δίδασκε όπου έβρισκε χώρο. Σε ένα μαγαζί, σε ένα καφενείο, σε κάποια εκκλησία. Μέχρι κάποτε που επέτυχε να πάρει την έγκριση από τον Μητροπολίτη να χρησιμοποιεί σαν διδακτικό χώρο το παρεκκλήσι της Μητροπόλεως «ο Χριστός» που είναι πίσω από τον Μητροπολιτικό Ναό.

Ψάλτες συγκεντρώνονταν για να μάθουν έστω ένα «πα-βου-γα-δι» από εκείνον που το πρόσφερε δωρεάν, για να μπορέσουν να βελτιωθούν και ακόμα να διαβάσουν τις μουσικές συνθέσεις μεγάλων δασκάλων. Νέοι συνέρεαν να μάθουν μουσική και να μπορούν να ψάλλουν. Κι αυτοί οι νέοι, μορφωμένοι, αποτελούσαν πάντα την πολυπληθή χορωδία του Περπινιά, την οποία όλοι, μουσικοί ή άμουσοι, ντόπιοι ή διερχόμενοι ήθελαν να ακούσουν και να απολαύσουν. Απέκτησε φήμη και αίγλη. Κάποιοι από τους μαθητές του διέπρεψαν και διαπρέπουν ακόμη. Δυστυχώς, εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν πρόσφορα τα τεχνικά μέσα καταγραφής του ήχου κι έτσι δεν υπάρχουν ηχογραφήσεις.

Εκτός από γιατρός και μουσικός ήταν και φιλόσοφος και λόγιος. Ήταν λάτρης της ελληνικής κλασικής παιδείας και αδιάκοπα κατέβαλλε άοκνες προσπάθειες να μεταλαμπαδεύσει στους μαθητές του την αγάπη προς την παιδεία και τη μάθηση. Συνεχώς μας έβαζε κάθε είδους προβλήματα όπως φιλολογικά, φιλοσοφικά, ιστορικά για να μας προκαλεί το ενδιαφέρον για την έρευνα και τη μάθηση, αλλά και την κριτική και την αυτοκριτική. Σ' όλη του τη ζωή συγκέντρωνε στοιχεία και συνέγραφε ένα Θεωρητικό της Μουσικής, το οποίο δυστυχώς δεν ευτύχησε να εκδώσει. Ούτε ευτύχησε να συγκεντρώσει και να εκδώσει τις μουσικές του μελοποιήσεις. Αυτό όμως δεν τον πείραζε καθόλου. Όμως το Θεωρητικό του παρέμεινε επιθυμία ανεκπλήρωτη. Πρέπει όμως να τονισθεί το γεγονός πως για ότι έκανε δεν απέβλεπε

Της θάλασσας

Της ωκεάνειας μελωδίας σιωπηλοί ακροατές
σμιλεμένα τα βότσαλα στ' ακρογιάλι
τη σιγαλιά της θάλασσας γλυκανασαίνουν
στη συμπαντική λήκυθο π' αστραποβολεί το κύμα.
Μοσχολίβανο χριστιανικού συναξαριού
η μουσική της θλίψης απ' τις εσχατιές του κόσμου.
Τις λύπες των μανάδων και των αδελφών
στο φουρτουνιασμένο πέλαγο της μοίρας
ασίγαστη αυλητρίδα το κύμα συνοδεύει.

Κι όταν ο ήλιος απ' τα γκρίζα σύννεφα
προβάλλει, πολύλαλο το χρύσωμά του.
Στο νερένιο χάδι του οργισμένο τ' απονέρι
μαλακά την όψη γαληνεύει.
Στην ακρογιαλιά το δάκρυ της βροχής.
Κι οι θυγατέρες τ' ουρανού με μουσικούς παλμούς
την πολιτεία του ονείρου σαγηνεύουν.

Μαγεμένη η γοργόνα του παραμυθιού
στη γιορτινή συναυλία με τις ηλιακές αγκαλιές
τα μαγεμένα κύματα ακραγγίζει.
Τα πετεινό τ' ουρανού απ' του απείρου τη στράτα
στην πάχη του νερού σεπτό προσκυνητάρι.
Με τ' απαλό αγέρι ένας γλάρος κυρτώνει τα φτερά
και τ' Απολλώνιο φως μ' αμβρόσιο μύρο
στην ψυχή λαμπερό δοξάρι φτερακίζει.
Μια θρυαλλίδα τεντώνεται και σιγοψυθιρίζει.

Γαληνάδα και ζαφείρια το ηλιοβασίλεμα
κι ατελείωτη χρυσόσκονη με βιολετιές ανταύγειες.
Στα σκοτάδια της ζωής αστροβολίδα
και φεγγοβόλος ήλιος το πορφυρό φεγγάρι.
Πετράδια της ακρογιαλιάς τις φεγγερές νύχτες
σμιλεμένα
απ' το λίκνο της ζωής σιωπηλοί ταξιδευτές
την άγκυρα της ελπίδας στη ψυχή σταλάζτε.

Πόπη Χαλκιά - Στεφάνου

σε οικονομικό όφελος. Ήθελε τη διάδοση της μουσικής.
Και πάντα φώναζε: «Δωρεάν ελάβετε, δωρεάν δότε».
Αξίζει, φαντάζομαι, όλοι οι Χιώτες μουσικοί και ψάλτες
να τον θυμούνται, και όχι μόνο οι απομένοντες μαθητές
του, και να ψάλλουν πότε-πότε κανένα μάθημα του
δασκάλου αυτού, έτσι, σαν μνημόσυνο και να λένε με
καμάρι: «Αυτό είναι του Περπινιά».

Χρήστος Γ. Γιατράκος
Μαθητής Μιχαήλ Περπινιά
Δεκέμβριος 2000

Η ΖΩΗ ΜΟΥ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΥΤΑΦΗ

Ξετυλίγοντας το κουβάρι των αναμνήσεων

Ένας θάνατος, όσο οδυνηρό γεγονός κι αν είναι, όσο κι αν γνωρίζεις εκ των προτέρων ότι όλα εκεί καταλήγουν, όσο κι αν ψύχραιμα έχεις φιλοσοφήσει, τι ακριβώς σημαίνει, όσο κι αν έχεις αναλογιστεί την ματαιότητα των εγκοσμίων, όταν έρχεται να χτυπήσει τη δική σου πόρτα, τότε αλλάζουν όλα!

Είσαι εσύ ο παραλήπτης των επιπτώσεών του. Από κοντά σου λείπει όχι μόνον ο άνθρωπος με του οποίου την τροχιά εθελοντικά έδεσες τη ζωή σου, αλλά η απουσία γίνεται εντονότερη από τις αναμνήσεις που σε κυκλώνουν, σε πλημμυρίζουν, σου είναι αδύνατο να ξεχωρίσεις που τελειώνεις εσύ και που αρχίζουν αυτές, ο στρόβιλός σου σε θαμπώνει, σε παραλύει και ο χρόνος γίνεται ενότητα άρρηκτη ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν.

Όσο ζούσα κοντά στον Γιάννη πολλές από τις λεπτομέρειες της κοινής ζωής μας περνούσαν απαρατήρητες, μέσα στον καθημερινό ρυθμό της ρουτίνας, όπου όλα θαρρείς και είναι αυτονόητα. Όταν όμως το ρολόι του βιολογικού του χρόνου σταμάτησε, ένα απομεσήμερο στις 24 του Μάη, όλα άλλαξαν.

Και τώρα έρχονται ανάκατα, σαν ποταμός, εικόνες της μνήμης και σε πνίγουν. Η απουσία του διπλανού σου ανθρώπου στον οποίο είχες μεταβιβάσει τα όνειρα, τις προσδοκίες, τις επιθυμίες και τους καύμούς σου, όπως αυτονόητα και εκείνος είχε κάνει το ίδιο, επενδύοντας αρκετές από τις ψυχολογικές, πνευματικές και συναισθηματικές του ανάγκες, εισβάλλουν σε πρώτο επίπεδο και στεριώνονται εμπράγματα από τα κατάλοιπα που παραμένουν γύρω μου. Τα πράγματά του, τα κείμενά του, οι σημειώσεις, τα σχέδιασμάτα και τόσα άλλα.

Ταυτισμένη τόσα χρόνια και ζυμωμένη με αυτούς τους κοινούς προβληματισμούς, στους οποίους προσπάθησα να συνεισφέρω ότι μπορούσα, ένα πράγμα έχω πια να αντιμετωπίσω. Πώς και με ποιόν τρόπο αυτά θα έρθουν στο φως της δημοσιότητας, όσα τουλάχιστον θα επιθυμούσε, γιατί αυτή του η δραστηριότητα παρέμενε συνήθως (ένα μεγάλο μέρος τουλάχιστον)

στο σκοτάδι, λόγω της φύσεως και του χαρακτήρα του. Αυτά τα κείμενα, έβαλα ως στόχο μου να εκδώσω μια μέρα, με τη συμπαράσταση καλών και αξιόλογων φίλων.

Το θεωρώ υποχρέωση και καθήκον μου, ανάλογα με τις δυνάμεις και το κουράγιο που μου απομένει, να ολοκληρώσω το πνευματικό του παιδί και να το παραδώσω στα χέρια ανθρώπων που γνωρίζουν να το αποτιμούν.

Σήμερα ευχαριστώ τον θεό που με αξίωσε να συγκεντρώσω ένα μεγάλο μέρος από το έργο του εκδομένο και ανέκδοτο σε τρεις τόμους και να το παραδώσω σ' όλους εσάς που πιθανώς μια μέρα να ενδιαφερθείτε γι' αυτό.

Δεύτερο χρέος για μένα, είναι να καθιερωθεί στη μνήμη του ένας ετήσιος λογοτεχνικός διαγωνισμός στους μαθητές και μαθήτριες των λυκείων της Χίου, που θα ξεδιπλώνουν τα νέα παιδιά τις σκέψεις τους, τα πιστεύω τους, πέρα από το λογοτεχνικό τους ταλέντο, για να βγουν σωστοί άνθρωποι στην κοινωνία.

Με τον Γιάννη είχαμε πάντα αδυναμία στα νιάτα, στη ραχοκοκαλιά του Έθνους.

Καίτη Καπού-Μουτάφη

Γιάννης Μουτάφης

Πλήξη

Όταν η πλήξη σου γεμίζει την καρδιά σου μην περιμένεις κατανόηση να βρεις, κλείσου σε κάποια κάμαρη, ξεμοναχιάσου και ζήσε με την πλήξη όσο μπορείς.

Και μέσ' στη σκοτεινιά που θα σε πνίγει κέρνα την πλήξη σου με δάκρυ και λυγμό κι ίσως -ποιος ξέρει- η πλήξη να σου φύγει και στη φυγή της βρεις το λυτρωμό.

Είναι κι αυτή γυναίκα δίχως μπέσα κι αν δει τρελλά πως έχει αγαπηθεί, θα φύγει από την κάμαρή σου μέσα κι απ' τη ζωή σου ξάφνου θα χαθεί.

Γενικά περί του χωρίου Δαφνώνος

Από τον αείμνηστο δάσκαλο Δημήτριο Μέλη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η μοναδική ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία από παλαιάς εποχής μέχρι της σήμερον και η δενδροκομία ήτις ευδοκimei λόγω της ποιότητος του εδάφους. Μερικοί εκ των κατοίκων ανεχώρησαν προ της απελευθερώσεως και μετά, εις την Αμερικήν, Πειραιά και αλλαχού δι' ανεύρεσιν εργασίας ή καλλιτέρας τύχης, όπου εγκατεστάθησαν, δημιουργήσαντες οικογενείας, αποζώντες εκ διαφορών επαγγελμάτων.

Από τα ερείπια του σεισμού στον Δαφνώνα.

Φωτογραφία αδελφών Καστάνια, από το «Λεύκομα των ερειπίων της Χίου» Γεννάδειος Βιβλιοθήκη 1983.

Κατά τον σεισμόν του 1881 κατέπεσαν πολλά οικία του χωρίου, αι δε εναπομείνασαι κατέστησαν σχεδόν ετοιμόρροποι. Τα θύματα εκ του καταστρεπτικού τούτου σεισμού ανέρχονται σχεδόν εις εκατό εκτός των τραυματισθέντων.

Επίσης εις τον σεισμόν της 23ης Ιουλίου 1949 το χωρίον εδοκιμάσθη σοβαρώς. Μερικαί οικία κατέστησαν ετοιμόρροποι και οι ένοικοι αυτών διέμεναν εις σκηνάς. Θύματα ευτυχώς δεν άφησεν ο τρομερός αυτός σεισμός.

Το χωρίον εδοκιμάσθη σκληρώς υπό της πανώλους μετά την επανάστασιν του 1821 της οποίας τα θύματα είναι πολλά.

Όσοι προσεβάλλοντο από την τρομεράν εκείνην ασθένειαν μετεφέροντο εις τα πλησίον του χωρίου ευρισκόμενα λοιμοκαθαρητήρια, τα λαζαρέτα λεγόμενα, αφήνοντο εις την τύχην των, όπου οι περισσότεροι των ασθενών άφησαν τα οστά των εκεί.

Οι γεροντότεροι διηγούνται ότι οι τούρκοι εφέροντο ως κατακτηταί. Μετά τον σεισμόν του 1881 κατέστησαν ηπιότεροι και εχάρισαν και τους φόρους.

Κατ' έτος διωρίζοντο δύο δημογέροντες (μουκτάρηδες και δύο αζάδες) οι οποίοι ελάμβανον μέρος εις τας

υποθέσεις του χωρίου και εσύναζον τους φόρους δια να τους παραδώσουν εις το ταμείον.

Κατά την απελευθέρωσιν της Χίου κατά τω 1912, οι κάτοικοι συνέδραμον σπουδαίως τον ελληνικόν στρατόν δια της μεταφοράς τροφίμων και άλλων χρεωδών μέχρι των μαχομένων στρατιωτών, αφηφούντες τας σφάιρας του εχθρού.

Μετά την απελευθέρωσιν επήλθεν αλλαγή εις τον τρόπον της καλλιεργείας των αγροκτημάτων διότι εκομίσθησαν υπό της κυβερνήσεως λιπάσματα και ηυξήθη η απόδοσις των γεωργικών προϊόντων και συνεπώς εβελτιώθη η ζωή των κατοίκων.

Κατά τον πρώτον παγκόσμιον πόλεμον του 1912-1922 έλαβον μέρος πολλοί εκ των κατοίκων του χωρίου Δαφνώνος. Εις τούτον εφονεύθησαν ή εξηφανήσθησαν εις την Μακεδονίαν και Μικράν Ασίαν οι Κων/τίνοσ Χαβιάρας, Δημήτριος Στουπάκης, Αλεξ. Παπαξενάκης, Στεφ. Ψαρρός, Βασ. Γομαράς, Παντ. Καλαμάρας, Στεφ. Χαβιάρας, Νικ. Σιδεράτος στρατιώται και Νικ. Μπεγάκης υπαξιωματικός.

Κατά τον ελληνοϊταλικόν πόλεμον, έλαβον μέρος περί τους εξήκοντα στρατιώται οι οποίοι εσημείωσαν δράσιν αξιόλογον.

Εξ αυτών εφονεύθησαν ή απέθανον, οι στρατιώται: Ιωάννης Παπαμιχαλάκης, Γεώργιος Ψαρρός, Ιάκωβος Τσουκάρης και οι Μιχαήλ Παπαμιχαλάκης και Παντελής Μισιριώτης ναύται του Β. Ν.

Ο Υπαξιωματικός Νίκος Μπεγάκης

Κατά την κατοχήν των Γερμανών πολλαί οικογένειαι υπέφερον εκ των στερήσεων και της πείνης. Τα μέλη των οικογενειών αυτών, ενεδύοντο σχεδόν με εφθαρμένα φορέματα, τους δε πόδας προεφύλαττον δια υποδημάτων τα οποία οι ίδιοι κατεσκεύαζον εκ ξύλου και χονδρού υφάσματος (κ. τσόκαρα).

Τα χόρτα, τα ολίγα όσπρια και το πληγούρι ήσαν αι τροφαί αι οποίαι εκράτησαν εις την ζωήν τους φτωχούς κατοίκους.

Η καθεδρική εκκλησία του χωριού είναι η τιμωμένη επ' ονόματι του Αγίου Παντελεήμονος, ρυθμού Βασιλικής κτισθείσα μετά τον σεισμόν του 1881 μετά ωραίου και κομψού κωδωνοστασίου εκ λίθων πελεκητών, κτισθέντος κατά τω 1900-1901 ύψους 15 σχεδόν μέτρων.

Εντός του ναού υπάρχει σήμερον εκτός των άλλων εικόνων και η μεγάλη εικόν του Αγίου Παντελεήμονος επαργυρωμένη και μία εικόν της Παναγίας από την εποχήν του 1821.

Εκτός του καθεδρικού ναού, υπάρχουν και τα κάτωθι εξωκλήσια, των οποίων ο χρόνος της ιδρύσεώς των τυγχάνει άγνωστος:

Αρτοκλασία στην αυλή του Αγίου Γεωργίου Β. Α. του χωριού

- 1) Ο Άγιος Γεώργιος προς την Β. Α. άκραν του χωριού.
- 2) Η Κοίμησις της Παναγίας παρά τω Βεσταρχάτω.
- 3) Η Παναγία της Υπαπαντής εν τη θέσει Στρατηγάτον.
- 4) ΟΙ Άγιοι Απόστολοι και οι Άγιοι Σαράντες εις την Παφυλίδα.
- 5) Ο Άγιος Πολύκαρπος πλησίον του Βεσταρχάτου και
- 6) Η Ζωοδόχος Πηγή εις την ωραίαν τοποθεσίαν «Δαμαλά».

Επίσης νοτίως των Αφτουλών και ουχί μακράν αυτών ευρίσκεται το εξωκλήσιον του Αγίου Γεωργίου του επονομαζωμένου «Πικρού» και προς βόρεια του χωριού ευρίσκονται τα ερείπια του ναού ή μάλλον του εξωκλήσιου του Αγίου Ισιδώρου. Εκεί υπάρχουν οστά από την εποχήν του θανατικού της πανούκλας όπως έλεγαν.

Ο χρόνος της ιδρύσεως των εξωκκλησιών είναι άγνωστος. Φαίνεται όμως οτι εκτίσθησαν εκ νέου μετά τον σεισμόν του 1881.

Εις το βόρειον του χωριού μέρος υπάρχει υδραγωγείον - δεξαμενή. Εξ αυτής και εξ άλλης

τοιαύτης ευρισκομένης προς το νότιον άκρον αυτού υδρεύονται οι κάτοικοι. Το νερόν εις την άνω δεξαμενήν διοχετεύεται δια σιδηρών σωλήνων εκ της πηγής Στρατηγάτου. Είναι εύπεπτον γλυκύ αλλ' όχι άφθονον κατα τους θερινούς μήνας.

Υπάρχουν και αρκετά φρέατα εις την περιοχήν του χωριού εκτός βέβαια της πηγής των Αφτουλών της οποίας το επίσης εύπεπτον και δροσερόν ύδωρ, αναβρύει εκ τινός βραχώδους κοιλώματος καταφύτου άνθθεν και διευθύνεται δι' υπογείου αγωγού 3-5 μέτρων μήκους εις μεγάλην και αρχαίαν δεξαμενήν δια να χρησιμοποιηθεί εις το πότισμα των πέριξ κήπων.

Η συγκοινωνία του χωριού μετά της πόλεως γίνεται δι' αυτοκινήτων λεωφορείων, δις της ημέρας δια του Βερβεράτου-Χαλκειούς, επίσης δι' οχημάτων και υποζυγίων.

Τα σπουδαιότερα προϊόντα της κοινότητος είναι τα αμύγδαλα, το λάδι και οι ελιές. Παράγονται επίσης χαρούπια, όσπρια, ολίγα δημητριακά, πατάτες και τινά πεπονοειδή.

Βαπτίσεις

Αυταί τελούνται εις την εκκλησίαν. Άλλοτε ετελούντο εις την οικίαν του πατρός του νεοφωτίστου. Κατά την βάπτισιν εκαλούντο οι φίλοι και οι γείτονες.

Ο ανάδοχος υπεχρεούτο να προμηθεύει και σήμερον ακόμη εις το μικρόν ακόμη δε και εις τους γονείς τούτου υφάσματα ή και χρηματικόν ποσόν, οπότε η μήτηρ του παιδιού έπρεπε να κάνει μετάνοιαν για να φιλήσει το χέρι του αναδόχου. Μικρά χρηματικά ποσά εμοιράζοντο εις όλους τους παρευρισκομένους (μαρτυρίες). Σήμερον αντ' αυτών δίδονται τα συνήθη φλωράκια.

Μετά την βάπτισιν επηκολούθει φαγοπότι, διασκέδασις με ευχές εις το νεοφώτιστον και τον κουμπάρον. «Να τα χιλιάσεις κουμπάρε». «Τέτοιες έννοιες».

Η βάπτισις συνήθως εγένετο προ της συμπληρώσεως του τεσσαρακονθήμερου από της γεννήσεως οπότε το μικρόν δια της μεταλήψεως των Αχράντων Μυστηρίων, εγένετο τέλειος χριστιανός.

Έτσι σχεδόν γίνονται και σήμερον αι βαπτίσεις.

Συνεχίζεται

Πρωτόκολλον

Παραλαβής και παραδόσεως του Αρχείου και Γραφείου της Ιεράς Νέας Μονής Χίου.

Ο Νεοδιορισθείς δυνάμει της υπ' αριθ.16 / 26 /4/1947 αποφάσεως του Μητροπολίτου Χίου κ. κ. Παντελεήμονος Καθηγούμενος της Ιεράς Νέας Μονής Αρχιμανδρίτης Κορνήλιος Μαρμαρινός παρέλαβε σήμερα παρά του τέως Ηγουμένου Κωνσταντίου Νεαμονίτου, το γραφείον της Ιεράς Μονής μεθ' άπαντος του

Αρχείου, Βιβλίων Πρακτικών, Βιβλίων Πρωτοκόλλων, το Αρχείον καθ' υπόδειξιν υπό τον όρον ότι εν ευθέτω χρόνω θα συνταχθεί υπό των ανωτέρω τακτικών και πλήρες Πρωτόκολλον Παραλαβής και Παραδόσεως άπαντος γενικώς του Αρχείου της Μονής.

Εν Χίω τη 12η Μαΐου 1947

Ο παραδούς
Αρχιμ/της Κων. Νεαμονίτης

Ο παραλαβών
+Κορνήλιος Μαρμαρινός

Πρωτόκολλον

Παραδόσεως Ταμείου.

Εν Νέα Μονή σήμερα 12 Μαΐου 1947 εγένετο η παράδοσις του Ταμείου της Μονής παρά του Ιερομ. Κωνσταντίου Νεαμονίτη εις τον ορισθέντα νέον ηγούμενον της Μονής Ιερομ. Κορνήλιον Μαρμαρινόν, παρόντος και του αντιπροσώπου του Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Πρωτοσυγκέλου της Ιεράς Μητροπόλεως Αρχιμ. κ. Παντελεήμονος.

Ούτω παρεδόθη το βιβλίον Ταμείου της Μονής

με τελευταίαν εγγραφήν και κλείσιμον εις σελίδα 60. Παρεδόθη το εις μετρητά υπόλοιπον εκ δραχμών είκοσι τεσσάρων χιλιάδων διακοσίων είκοσι εξ (αρ.24.226) καθώς και αι κάτωθι αποδείξεις αντιπροσωπεύουσαι τας δαπάνας τρεχ. χρήσεως, ήτοι:

1) Απόδειξις δρ. 4000 εφημερίδος «Νέα Χίος» δια συνδρομήν από 15-1-47, 15-4-47. 2) Απόδειξις δραχμών 55.200 δια δαπάνας μνημοσύνων, 3) Απόδειξις δασοφύλακος Μούκου δρ.80.000 δια μισθούς του, μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 1947. 4) Απόδειξις Χαρ. Φωτεινού δρ. 80.000 δια διατροφήν του τρεχ. χρησ. 5) Απόδειξις Γ. Ρε δρχ. 62.500 αγοράς κηρού κ.λ.π. 6) Απόδειξις δρχ. 14.600 αγοράς διαφόρων ειδών. 7) Απόδειξις εφημερίδος «Νέα Χίος» συνδρομής 15-4-47, 15-7-47. 8) Απόδειξις δρχ. 80.000 μισθού γραμματέως μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 1947. 9) Απόδειξις δασοφύλακος Μούκου δρ. 40.000 μισθού του μηνός Μαρτίου 1947.

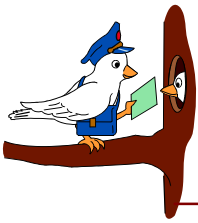
Ο Παραδίδων
Αρχιμ. Κων. Νεαμονίτης

Ο παραλαμβάνων
+Κορνήλιος Μαρμαρινός

Ο αντιπρόσωπος του Μητροπολίτου
Παντελεήμων

Το εσωτερικό της Νέας Μονής πριν το 1940
Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη

Γράμματα από τους αναγνώστες μας

(Η δημοσίευση επιστολών γίνεται με επιλογή. Γράμματα που δεν δημοσιεύονται δεν επιστρέφονται.)

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη.

Στο τελευταίο τεύχος του Περιοδικού «Δάφνη», ανάμεσα στην ενδιαφέρουσα ύλη, υπάρχει και κάποιο σημείωμα του αείμνηστου Δ. Μέλη, περί της ιστορίας του Δαφνώνα. Στο σημείωμα αυτό αναφέρεται το τοπωνύμιο Αφτουλά (πηγή), δημοσιεύεται μάλιστα και σχετική φωτογραφία. Επιτρέψτε μου μια προσπάθεια διόρθωσης της ετυμολογίας του τοπωνυμίου:

Η λέξη μπορεί να προέρχεται από την γνωστή μας άφκουλα, με τις σχετικές παραφθορές. Άφκουλα είναι η μικρή δεξαμενή που δέχεται το ανασυρόμενο νερό και το διοχετεύει με υδροροές στην μεγάλη στέρνα. Με τη σειρά της η λέξη άφκουλα προέρχεται από το λατινικό *acquaia*: νεροχύτης. Η λέξη έχει ετυμολογηθεί με εξαιρετική πληρότητα από τον αείμνηστο Αδαμάντιο Σαλιάρη (βλ. Α. Γ. Σαλιάρη, Ιταλικής καταγωγής λέξεις της Χίου, Χιακή Επιθεώρησης, τ. 32, Ιουν. 1973). Οι διακρινόμενες λιθόκτιστες κατασκευές δίπλα στην πηγή, δικαιολογούν νομίζω την προτεινόμενη ετυμολόγηση του τοπωνυμίου. Παράλληλα η πληθώρα των Γενοβέζικων κτισμάτων στην ευρύτερη περιοχή, ισχυροποιεί ακόμα περισσότερο την εκδοχή της λατινογενούς προέλευσης του τοπωνυμίου.

Η εκδοχή η λέξη να προέρχεται από ανθρώπινο προσωνύμιο (αυτουλάς, αντιάς) είναι μάλλον ανίσχυρη.

Με εκτίμηση,
Ανδρέας Φρ. Μιχαηλίδης
Ιατρός Ρευματολόγος

Αγαπητέ κύριε Μιχαηλίδη.

Με ευχαρίστηση διάβασα τις παρατηρήσεις σας και είναι ευπρόσδεκτες, όπως κάθε παρατήρηση που στόχο έχει την σωστή καταγραφή της ιστορίας του τόπου μας. Είναι τιμή για μας άνθρωποι όπως εσείς να μας βοηθούν και να καταθέτουν την γνώση και τη γνώμη τους.

Είμαι υποχρεωμένος όμως να σας γνωστοποιήσω ότι ο αείμνηστος δάσκαλος Δημ. Μέλης που γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Καρδάμυλα, είχε ζήσει στο χωριό μας μόνο λίγα χρόνια και μη διαθέτοντας γραπτές πηγές, αντλούσε πληροφορίες αποκλειστικά από την παράδοση του χωριού που σε περιπτώσεις δεν ήταν οι πιο σωστές όπως σημειώνω στην αρχή του κειμένου.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση και εγώ από παιδί θυμούμαι να μιλούν για τον Τούρκο ιδιοκτήτη της περιοχής (όχι μόνο της βρύσης). Το όνομα όλης της περιφέρειας είναι: Στ' Αφτουλά ή στα Φτουλά (ίσως στον Αμπντουλάχ ή στον Αμπντούλ Αγά).

Παρόμοια τοπωνύμια υπάρχουν κι άλλα στην περιοχή

όπως: Στ' Αμέρη, στου Βελή στου Κοκκόλα, στου Μακρή, στου Μικέ, στου Τροίζη, στου Φαγανή, στου Φράγκου, κ.ά.

Χωρίς οι δικές μου διευκρινήσεις να αποκλείουν την δική σας εκδοχή, σας ευχαριστώ.

Με τιμή
Βαγγέλης Ρουφάκης

*

Αγαπητέ μου κύριε Ρουφάκη.

Θέλω να σας εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια για την έκδοση του περιοδικού «Δάφνη» και να σας ευχαριστήσω για την ευγενική καλοσύνη σας να μου το στέλνετε ανελλιπώς.

Βλέπω ότι η δραστηριότητά σας εκτείνεται πολλαπλά για την πολιτιστική ανάδειξη της Χίου και ιδιαίτερα του Δαφνώνα. Σας εύχομαι υγεία και μακροήμερευση και πάντα επιτυχίες.

Φαντάζομαι ότι θα πρέπει να έχετε ένα πλούσιο φωτογραφικό αρχείο και χαίρομαι, γιατί το αξιοποιείτε θαυμάσια.

Σας χαιρετώ εγκάρδια και μένω φίλος.

Με εκτίμηση,
Νίκος Μίτσος

*

Αγαπητέ κ. Ρουφάκη χρόνια σας πολλά.

Θέλω να σας ευχαριστήσω και να σας συγχαρώ για τα τεύχη της ΔΑΦΝΗΣ που μας στείλατε.

Είναι πολύ ωραία και γίνονται πιο σημαντικά όταν έχει κανείς και κάποια σχέση με τα δεδομένα που πραγματεύονται (περιοχή και άνθρωπος).

Σκέφτηκα τι θα μπορούσα να γράψω για το περιοδικό σας και ξαφνικά μου ήρθε στο μυαλό μου κάτι που συνδέει τον Δαφνώνα και τον Κάμπο... Τα δυο γνωστά πρόσωπα του αγαπητού Πέτρου μας ο Τζανής και ο Μπουρλής, άτομα που έδρασαν στα περίχωρα του κάμπου και του Δαφνώνα.

Εσείς θα περιμένατε να γράψω κάτι σχετικό με τις ενασχολήσεις μου, για το σκεπαστό της βρύσης, ή για τα ενδιαφέροντα σύνολα που βρίσκονται ακόμα στον οικισμό σας.

Δεν τα κατάφερα γιατί μόλις που ολοκλήρωσα μια πρώτη έρευνα για τα ξυστά στο Πυργί και ήμουν ως εκ τούτου πολύ απασχολημένη, αλλά θέλω να μου δώσετε την ευκαιρία να συζητήσουμε επί τόπου ζητήματα που μπορώ να μελετήσω για την περίπτωση...

Σας χαιρετώ με πολύ εκτίμηση,
Μαρία Ξύδα

Γνωρίζετε ότι...

Η Κωνσταντινούπολη αλώθηκε από τους Τούρκους την Τρίτη 29 Μαΐου 1453;

Ο Ιωάννης Ιουστινιάνης αρχηγός των Γενοβέζων από τη Χίο ήταν διορισμένος από τον Παλαιολόγο, γενικός αρχηγός άμυνας και όταν στις 27 Μαΐου πληγώθηκε βαριά, αναχώρησε για τη Χίο όπου και πέθανε;

Ο Ιουστινιάνης κτυπήθηκε μέσ' από το κάστρο, θύμα του Εθνικού διχασμού της εποχής (Αλλά γε βάσκανος ανήρ τις δια τουφεκίου βάλλει επί τω ήρωι και πλήττει τον γενναίον*);

* (Ιέρακος: Χρονικόν περί των Τούρκων βασιλείας) κ.α.

Από το βιβλίο του Γιάννη Κορδάτου «Ακμή και παρακμή του Βυζαντίου» σελ. 558.

Πως ήθελα

Τώρα π' ασπρίσαν τα μαλλιά
κι έγειρε το κεφάλι
τώρα που φεύγουν κι οι στερνές
μέρες μου αγάλι-αγάλι,

πως ήθελα στις ερημιάς
να βρίσκουμουν τη στράτα
κι ένα του Μάη δειλινό*
να μούκλειναν τα μάτια

30-08-1929

Γιώργου Μουτάφη

* Ο Γιώργος Μουτάφης γεννήθηκε στις 22 Μαΐου 1914 και πέθανε στις 9 Μαΐου 1948

Περιεχόμενα

Το λιβάδι	Πόπης Χαλκιά-Στεφάνου	2
Ευχαριστούμε θερμά		2
Μέλη, Φίλοι, Χορηγοί και Υπεύθυνοι Φορείς	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Κωνσταντινούπολις	Δημητρίου Παλαβίδη	4
Η Μεγάλη Κληρονομιά	Ν. Α. Κοντοπούλου	6
Μπουρλής - Τζανής «Επί κοκκίνας»	Πέτρου Μαρτάκη	9
Μικροί караγκιοζοπαίχτες	Κώστα Αμπανούδη	10
Βραβείο σε ομογενή για φιλανθρωπία	Αναδημοσίευση	11
Ο Δαφνώνας ξεδινά τη Χώρα	Δημήτρη Μελαχροινούδη	12
Κάθοδος	Αντώνη Λάρδα	13
Απόμαχος	Αντώνη Λάρδα	13
Ταλάντωση	Αντώνη Λάρδα	13
Τα μάτια σου	Αντώνη Λάρδα	13
Ευχαριστούμε		13
Αγίασμα Ι. Μονής Παναγίας των Βλαχερνών	Φωτογραφία Δημ. Παλαβίδη	14
Του διαβόλου η μάνα	Νίκου Γιαλούρη	16
Μιχάλης Περπινιάς ο μουσικοδιδάσκαλος	Χρήστου Γιατράκου	19
Της θάλασσας	Πόπης Χαλκιά-Στεφάνου	20
Η ζωή μου κοντά στον Γιάννη Μουτάφη	Καίτης Καπού-Μουτάφη	21
Πλήξη	Γιάννη Μουτάφη	21
Το αρχείο μου (Γενικά περί του χωρίου Δαφνώνος)	Δημητρίου Μέλη	22
Πρωτόκολλον Παραλαβής - παραδόσεως Αρχείου και Γραφείου	Εγγραφο Νέας Μονής	24
Πρωτόκολλον παραδόσεως Ταμείου	Εγγραφο Νέας Μονής	24
Γράμματα από τους αναγνώστες μας		25
Γνωρίζετε ότι...		26
Πως ήθελα	Γιώργου Μουτάφη	26
Περιεχόμενα		26
Μπαλουκλί	Γ. Βιζυηνού	27

Το Μπαλουκλί

Σαράντα μέρες πολεμά ο Μωχαμέτ να πάρει
την Πόλη την μεγάλη
Σαράντα μέρες έκαμεν ο 'γούμενος το ψάρι
στα χείλη του να βάλει.

Απ' τες σαράντα κ' ύστερα, πεθύμησε να φάγει
τηγανισμένο ψάρι.
Αν μας φυλάγ' η Παναγιά καθώς μας εφυλάγει,
την Πόλη ποιος θα πάρει;

Ρίχτει τα δίχτυα στο γιαλό, τρία ψαράκια πιάνει,
-Θεός να τα βλογήσει!-
Το λάδι βάλλει στην φωτιά μεσ' στ' αργυρό τηγάνι
για να τα τηγανίσει.

Τα τηγανίζ' από την μια, και πα να τα γυρίσει
κι από το άλλο μέρος.
Ο παραγιός του βιαστικά πετά να του μιλήσει
και τά 'χασεν ο γέρος!

-Μην τηγανίζεις, γέροντα, και μόσχισε το ψάρι
στην Πόλη την μεγάλη!
Την Πόλη την εξακουστή οι Τούρκοι έχουν πάρει,
μας κόβουν το κεφάλι!

-Στην Πόλη Τούρκου δεν πατούν κι Αγαρηνού ποδάρια!
Με φαίνεται σαν ψέμα!
Μ' αν' ειν' αλήθεια το κακό, να σηκωθούν τα ψάρια
να πέσουν μεσ' το ρέμα!

Ακόμ' ο λόγος βάσταζε, τα ψαρί' απ' το τηγάνι,
στην μια μεριά ψημένα,
πηδήξανε κ' επέσανε στις λίμνης την λεκάνη,
γερά ζωντανεμένα.

Ακόμ' ως τώρα πλέουνε, κόκκιν' από το μέρος
όπου τα είχε ψήσει.
Φυλάγουν το Βυζάντιο ν' αναστηθεί κι ο γέρος
να τ' αποτηγανίσει.

